

DOCUMENT RESUME

ED 189 895

FL 011 728

AUTHOR Berzabal, Ofelia G.
TITLE Speakeasy. English for Special Purposes Series: Autobody Repair. Ilocano Translation Manual.
INSTITUTION Honolulu City and County Office of Human Resources, Hawaii.: Honolulu Community Coll., Hawaii.
SPONS AGENCY Department of Labor, Washington, D.C.
PUB DATE 77
CONTRACT 15-6053-37
NOTE 104p.: For a related document, see FL 011 729.
LANGUAGE English; Ilocano

EDRS PRICE MF01/PC05 Plus Postage.
DESCRIPTORS Adult Education; *Auto Body Repairers; *Consumer Education; English (Second Language); *English for Special Purposes; *Second Language Instruction; *Speech Instruction; Translation; Vocabulary Skills; Vocational Education

IDENTIFIERS *Ilocano; *Survival Language

ABSTRACT

This guide to spoken usage with exercises is designed to enrich the English vocabulary of speakers of Ilocano. Narrative portions of the text are in Ilocano. Emphasis is on survival language skills and automobile repair skills. Chapters include "Time," "Getting to Know You," "Eating Out," "Opening a Savings Account," "Asking and Giving Directions," "Buying Work Items," "Finding out about Hand Tools," "Getting a Haircut," "Apartment Hunting," "Using the Right Tools for the Job and Making the Patch Fit the Hole," "Buying Food and Household Items," "Measuring the Apartment for Furniture," "Using Power Tools," "Buying a Used Car," "Buying Furniture," "Straightening Metal Surfaces," "Opening a Checking Account," "Going to the Doctor," "Building Shelves," "How to Use the Disc Grinder," "Getting the Car Fixed," "Going to the Post Office," "Emergency," "Applying and Cutting Plastic Filler," "The Traffic Ticket," "Going to the Library," and "The Job Interview." (JB)

* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *

ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSES SERIES
AUTOBODY REPAIR

ED189895

ILOCANO TRANSLATION MANUAL

SPEAKEASY

OFELIA G. BERZABAL

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH,
EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF
EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

No rights reserved. Any part of this book may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means by any classroom teacher for use in a classroom. No written permission from the authors or publisher is necessary. This text may not be commercially sold or published. Arrangements for obtaining multiple copies of this text can be made with the Honolulu Community College Instructional Resource Center.

Produced at Honolulu Community College, 1977.

This text was developed under Comprehensive Employment and Training Act (CETA) contract number 15-6053-37 between the U.S. Department of Labor and the Office of Human Resources, City and County of Honolulu, under subcontract to Honolulu Community College.

ACKNOWLEDGMENTS

Several people have earned my heartfelt gratitude for their suggestions and contributions. I am indebted and extend sincere thanks to Al Hoel, Coordinator/Instructor of the PLESA project for providing suggestions, ideas and preferences in establishing the format of this translation manual.

Special thanks and sincere gratitude go to my husband, Tony Berzabal, for translating portions of this manual and editing them. Also, I am grateful to Jessiefema Figuerres for her suggestions and for editing and typing this text.

To all the PLESA instructors and the bilingual teachers that I worked with and who devoted much of their time writing materials, teaching and counseling the immigrant students enrolled in this project, I express sincere appreciation. Also deserving special mention and thanks is Esperanza Sipin of the Bilingual-Bicultural Program who gave me suggestions and an Ilocano/Tagalog dictionary that helped me a great deal in translating difficult terms.

I dedicate this translation manual to all its users who want to improve their English Speaking, Listening and Reading ability.

O. G. Berzabal

Honolulu, Hawaii
November 1977

TABLE OF CONTENTS

Acknowledgments	iii
To The Student	vii
Introduction	ix
UNIT I TIME	1
UNIT II GETTING TO KNOW YOU	4
UNIT III EATING OUT	7
UNIT IV OPENING A SAVINGS ACCOUNT	12
UNIT V ASKING AND GIVING DIRECTIONS	15
UNIT VI BUYING WORK ITEMS	19
UNIT VII FINDING OUT ABOUT TOOLS	23
UNIT VIII GETTING A HAIRCUT	26
UNIT IX APARTMENT HUNTING	29
UNIT X USING THE RIGHT TOOLS FOR THE JOB AND MAKING THE PATCH FIT THE HOLE	33
UNIT XI BUYING FOOD AND HOUSEHOLD ITEMS	36
UNIT XII MEASURING THE APARTMENT FOR FURNITURE	40

Table of Contents continued

UNIT XIII	USING POWER TOOLS	44
UNIT XIV	BUYING A USED CAR	47
UNIT XV	BUYING FURNITURE	51
UNIT XVI	STRAIGHTENING METAL SURFACES	54
UNIT XVII	OPENING A CHECKING ACCOUNT	58
UNIT XVIII	GOING TO THE DOCTOR	61
UNIT XIX	BUILDING SHELVES	66
UNIT XX	HOW TO USE THE DISC GRINDER	69
UNIT XXI	GETTING THE CAR FIXED	72
UNIT XXII	GOING TO THE POST OFFICE	76
UNIT XXIII	EMERGENCY!	79
UNIT XXIV	APPLYING AND CUTTING PLASTIC FILLER	83
UNIT XXV	THE TRAFFIC TICKET	86
UNIT XXVI	GOING TO THE LIBRARY	89
UNIT XXVII	THE JOB INTERVIEW	92

PARA ITI ESTUDIANTE

Iti libro nga Autobody Speakeasy ket maysa nga ababa a drama nga aramidem iti uneg ti klase. Adda agsabali a topiko para iti tunggal maysa a paset dagiti duapulo ket pito a leksion. Aramidem a maminsan iti uneg ti klase dagiti parte ti tunggal maysa a tao nga agsasarita. Mangted ti maestram iti gundawaymo nga agasaas kadagiti partem a kaduam iti maysa wenno dua nga estudiante sakbay nga aramidem dagiti pagsasarita iti sangwanan ti klase.

Iti kangrunaan a gandat dagiti leksion ket tapno makatulong kenka iti panagadalmo iti kadawyan a pagsasao nga Ingles iti inaldaw. Dagiti pagsasarita ket naisurat a mayanatap kadagiti pudno a kasasaad. Sigud a pagsasao iti umili dagiti sasao ken gramatika a naaramat kadagiti pagsasarita. Asaasem ken adalem dagiti kita iti pagsasao nga Ingles a mangngegmo a maususar ti inaldaw.

Adda uppat a kangrunaan a paset iti tunggal maysa a parte wenno leksion iti libro nga Autobody Speakeasy: iti pammasungad, dagiti pagsasarita, dagiti salsaludsod, ken dagiti pagasaasan. Iti pammasungad ket mangilawlawag ken makaibaga iti linaon ti dayta a parte iti leksion. Dagiti pagsasarita iti kangrunaan a paset iti leksion. Mangted dagitoy a pagsasarita kadagiti husto a pagsasao a mausar kadagiti kasasaad nga aramidem. Dagiti salsaludsod ket makaited kenka ken ti maestram iti gundaway nga agsasarita maipanggep kadagiti kasasaad kalpasan a naaramid dagitoy. Dagiti pagasaasan ket maysa a gundaway a panangipakitam iti maestram nga adda naadalmo manipud kadagiti leksion. No dadduma, mabalin nga agsaludsodka kadagiti sabali nga estudiante wenno iti maestram. Aramidem met dagiti kasasaad no maminsan. Adda met dagiti kard a makatulong kenka iti Ingles ken mabalin nga aramidem dagiti kasasaad babaen ti panangiyulom kadagitoy.

Adda titulo iti tunggal paset nga adda iti umuna a panid iti tunggal leksion ken ababa a pangilawlawag kadagiti nadumaduma a kasasaad kasakbayan dagiti paset iti pagsasarita. Iti titulo ket mangibaga iti kangrunaan a topiko iti tunggal leksion ken dagiti ababa a titulo ket mangibaga no kasano nga aramiden dagiti pagsasarita. Kas pangngarigan, sakbay a mapanka agpadoktor, masapul nga umawagka iti opisina; isu nga iti umuna a pagsasarita iti leksion maipanggep ti ipapan panagpadoktor ket iti panagtelepono nga agpalista iti oras nga ipapan panagpadoktor. Dagiti maudi a pagsasarita ket maipanggep iti pannakisarsarita iti doktor ken iti nars ti klinika.

Dagiti tattao a nainaganan dita libro nga Autobody Speakeasy ket isuda Randy ken Nancy Lee. Ni Randy ket maysa nga agtartarimaan iti lugan a kassangpet laeng iti siudad ti Tamarind iti isla a Mahimahi. Asawana ni Nancy. Adda dagiti kasapulan ken parikut iti pamiliada Lee kas dagiti met tattao nga agsangpet ditoy Honolulu manipud iti sabali a nasyon. Namnamaenmi nga iti panagaramidyo kadagitoy a kasasaad dita libro ket makatulong kadakayo iti panangasikasuyo kadagiti parikut a masangwananyo. Nasayaat a gasatyo ken agragsak kayo.

W.P.

*Honolulu, Hawaii
November 1977*

INTRODUCTION

Ti gandat daytoy a libro ket tapno makatulong kenka iti nalaka ken nadaras a panangawatmo kadagiti linaon iti libro nga Autobody Speakeasy. Mabalinmo ti agintuod ditoy a libro tunggal makasarakka ken makabasaka kadagiti narigat nga awaten a kaiyulugan ti sao wenno ragup ti sasao.

Adda tallo a paset daytoy a libro. Iti umuna a paset ket maysa a nakaiyulugan ti Ilocano kadagiti amin a pammasungad iti tunggal leksion (Unit Preview). Daytoy a pammasungad ket mangilawlawag kadagiti linaon ken kadagupan iti tunggal leksion ti libro nga Autobody Speakeasy. Adda met listaan dagiti sao ken ragup ti sasao a naurnos a kas pannakaurnos ti abesedario para iti tunggal leksion wenno paset ti libro (Vocabulary-Phrases). Daytoy a listaan ket isu dagiti sao ken ragup ti sasao a naiyulog ken naipatarus iti Ilocano a nausar iti libro nga Autobody Speakeasy. Naipatarus dagitoy a sasao iti Ilocano a mayanatup iti pannakausarda iti pagbasaan. Bayat ti panangbasam ti libro nga Ingles, mabalin a makasarakka kadagiti sarita wenno sanaysay a namarkaan iti Tr iti babaen wenno udi iti sarita. Mangitudo daytoy (Tr) a ti sarita wenno sanaysay a namarkaan ket naipatarus iti Ilocano ket masarakan dagitoy ditoy nakaiyulugan a libro. Adda met dagiti pagasaasan iti panagbalikas kadagiti sarita a masarakan manipud iti listaan dagiti sasao (Vocabulary/Phrases). No saanka a sigurado ti panagusar kadagitoy a panagbalikas iti Ingles, mabalinmo iti agintuod wenno agusar iti diksionario nga Ingles ken basaem ti panakailawlawag daytoy. Mabalin met a tumulong kenka iti maestram no agintuodka kenkuana.

Namnamaek a makatulong daytoy a nakaiyulugan a libro iti panangawatmo ken panagadalmo iti panagbasa, pagsasao ken panagdengngeg iti Ingles.

O.G.B.

Honolulu, Hawaii
November 1977

UNIT I

TIME

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagdamag ken panangibaga ti oras.
2. panagaramid wenno panagkiddaw ti oras
wenno tiempo a pannakipagkita iti asino
man babaen iti telepono.
3. panangsukat ti oras wenno tiempo a
panakisinnarak iti sabali a tao.

Vocabulary/Phrases

a little earlier - nasapsapa bassit

a little later - naladladaw bassit

appointment /ə-point'ment/ n pannakipagkita iti asino man
(kas dagiti doktor, dentista, abogado ken dadduma
pay)

calling on the phone - agtaltalepono ; umaw-awag iti telepono

cardboard /kãrd'bôrd/ n karton ; kartolina

clock /klôk/ n relas ; pagorasan

come /kûm/ v umasideg ; umay

excuse /êk-skyôôz'/ v palubosan ; pakawanen

expecting /êk-spêkt'îng/ v prp of expect agnamnama ; agururay

fine /fîn/ adj nasayaat (ti kasasaad)

get up - bumangon ; agriing

half /hãf,hãf/ n kaguddua ; guddua

I'll be there - addaak into dita (idiay)

in about half an hour - iti uneg ti kaguddua ti oras

leave /lêv/ v pumanaw ; agtalaw

must /mûst/ v used as an auxiliary rebbengen ; rumbeng
masapul

oh (5:05) - ti usaren a mangibaga iti oras kas iti (5:05)

past /pãst,pãst/ adj napalabas

quarter /kwôr'tôr/ adj kinse (sangapul ket lima)

see you then - kitaenka into ; agkitata into ..

sorry /sôr'ê/ adj naladingit

sure /shôôr/ adj awan dudua

thanks a lot - agyamanak unay ; Dios ti agngina

to (five to two) /tôô/ prep sakbay (lima a minuto, kanito
sakbay ti alas dos)

today /tã-dã'/ adv itatta nga aldaw

we have you down (for 4:30) - nakalista ka iti (alas kuatro
medya iti malem)
you're welcome - awan aniamanna

Miscellaneous Translations

Tr1 ("TIME" GAME)

Ikabil dagiti ima ti pagorasan iti uray ania a saad.
Kalpasanna, itudo ti pagorasan, ket damagen ti sabali nga
estudiante no ania ti oras. Isurat ti numero ti oras dita
lawang ti papel. Ipakitanto ti maestra no kasano nga
aramiden ti umuna a bilang.

Tr2 (REVIEW EXERCISES)

1. Saludsoden ti maestra dagiti estudiante no ania ti
orasan, babaen ti panagusar iti relas a naaramid iti
karton.
2. Saludsoden dagiti estudiante iti tunggal maysa ti oras.
Usaren ti relas a naaramid iti karton.
3. Agtelepono ti estudiante A ken ni estudiante B nga
agaramid ti pannakipagkita.
4. Agtelepono ti estudiante C ken ni estudiante D a
baliwanna ti oras a pannakipagkita.

UNIT II
GETTING TO KNOW YOU

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. iyam-ammo ti bagim iti saan nga am-ammo a tao iti nangatngato wenno nababbaba a saad.
2. panangiyam-ammo iti dua wenno adadu ngem dua a tao iti tunggal maysa.
3. dagiti naduma-duma a panangkablaaw nga usaren dagiti naduma-duma a tao iti panakiyam-ammo.

Nota:

Dagiti lallaki makilamanoda iti nairut no agkikitada wenno no makiyam-ammoda. No iyawat ti babai ti imana a makilamano, masapul nga awaten met ti lalaki ti imana a makilamano.

No pagam-ammuen ti babai ken lalaki, iyam-ammo nga umuna ti babai.

Vocabulary/Phrases

came /kām/ v pt,pp of come immay ; immasideg

come on - umay kan

everybody /ēv'rē-bōd'ē/ pron amin (a tao)

everyone /ēv'rē-wūn/ pron amin (a tao) ; tunggal maysa
(a tao)

Fukuda's Autobody Shop - Talier (a pagtarimaanan ti bagi ti
lugan) ni Fukuda

How (are) you doing? - Kumostaka?

How do you do, Mr..? - Kumostaka Apo..?

Howzit (how is it) - kumosta..

I'd like (I would like) - kayatko (a, nga, ti..)

introduce /īn'trə-d/y/ōōs'/ v iyam-ammo

journeyman /jūr'nē-mən/ n tao nga adu ti padasna iti panag-
trabaho

last night - idi rabii

meet /mēt/ v masabat ; maam-ammo

Miss /mīs/ n balasang ; seniorita

month /mūnth/ n bulan

Mr. /mīs'tər/ n Apo ; Senior

Mrs. /mīs'īz/ n Seniora

Ms. /mīz/ n pangawag kadagiti babbai a balasang wenno addaan
asawada

myself /mī-sēlf'/ pron siak ; kaniak met laeng

nephew /nēf'yōō/ n kaanakan a lalaki

new /n/y/ōō/ adj baro ; kabarbaro

nice to meet you - maragsakannak a makaam-ammo kenka

pleased /plēzd/ v pt,pp of please maragsakan

pleasure /plēzh'ər/ n rag-ragsak ; rag-o

secretary /sēk'rə-tēr'ē/ n katulong

shake hands - makilamano

sir /sūr/ n apo ; senior
 think /thĩngk/ v agpanunot
 town /tou:n/ n ili
 uncle /ũng'kəl/ n uliteg
 worker /wūr'kər/ n tao nga agtrabtrabaho wenno addaan
 pagsaadanna
 wrote /rōt/ v pt of write nagsurat

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

1. Iyam-~~ammo~~ ti bagim ken ni Apo B., sabali pay nga agtartarimaan ti bagi ti lugan.
2. Iyam-~~ammo~~ ti bagim ken ni Apo C., ti baro a mangimaton kenka.

UNIT III
EATING OUT

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagbilin wenno panangkiddaw iti pammigat, pangngaldaw, ken pangrabii.
2. panagusar iti listaan ti makmakan.
3. panagdamag ken panangsungbat kadagiti saludsod.
4. panangsumar no mano ti mabayadan ken no mano iti maited a tip.
5. pagsaritaan maipanggep ti kuarta.

Vocabulary/Phrases

Restaurant Terms

- bacon /bē'kən/ n taba (ti baboy)
baked /bākd'/ v passive nahorno
black coffee - kape nga avan gatasna wenno asukarna
calorie counter special - makmakan a saan a makapalukmeg
(nababa iti "calorie"na)
cereal /sfr'ē-əl/ n makmakan kas dagiti bagas ken mais
choice /chois/ n pili
coffee cake /kō'fē kāk/ n mamon (tinapay)
corn flakes /kōrn flēks/ n makan a maregmeg iti mais
cornmeal mush - tinapay a naaramid iti tuyo ti mais (kas salapusop)
Danish /dā'nīsh/ adj tao a taga-Denmark
egg /ēg/ n itlog
fill /fīl/ v punuen
French /frēnch/ adj tao a taga-Pranses
frosted flakes /'frōst'īd flēks/ n naasukaran a maregmeg iti mais
granola /grān'ō'lə/ n makmakan a bukel ti bagas wenno mais
grape /grāp/ n ubas
grapefruit /grāp'frōt/ n lukban ; kahel ; sua
guava /gwā'və/ n bayabas
ham /hām/ n hamon
homemade /hōm'mēd/ adj naaramid wenno naisagana iti balay
hot cake /hōt kāk/ n bibingka
links /līngks/ n pl of link agkakasilpo (kas lungganisa)
jam /jām/ n naluto a tubbog iti bunga ti kaykayo a kas dulce
keiki /kē'ī-kē/ n Hawaiian word ubing
lychee /lī'chē/ n maysa a kita iti bunga a kas lansones
malasadas /mā'lā'sā-das/ n tinapay a naluto iti manteka
manapua /mān'ə'pō'ə/ n Hawaiian word siopao
mango /māng'gō/ n mangga
menu /mēn'yō/ n listaan dagiti kanen
muffins /mūf'īns/ n tinapay (mamon)
oatmeal /ōt'mēl'/ n maysa a kita iti taraon (trigo)
omelet /ōm'līt/ n naprito nga itlog nga adda laokna

omelet with cheese - naprito nga itlog nga adda laokna a keso
 ono /ō'nō/ adj Hawaiian word naimas
 opu /ō'pū/ n Hawaiian word tian ; buksit
 pancakes /pān'kāk/ n pl of pancake bibingka
 papaya /pə-pā'yə/ n papaya
 passion fruit /pāsh'ən frōt/ n maysa a kita ti bunga
 pineapple /pīn'āp-əl/ n pinya
 pineapple spears - naiwa-iwa a pinya
 pork /pōrk/ n karne iti baboy
 pork filled - nasaleksekan iti karne iti baboy
 rice krispies - makan a bagas nga adda asukarna
 sausage /sō'sīj/ n lungganisa
 side orders /sīd ōr'dərs/ n pl of side order dagiti bilin a
 kanen ngem saan a kompleto
 steak /stāk/ n karne
 steam /stēm/ n alibungabong ; asok ti agburburek a danom
 steamed /stēmd'/ adj naipaasok ti alibungabong
 syrup /sūr'əp/ n arnibar
 tender /tēn'də/ adj nalutneng (ti pannakalutona)
 toast /tōst/ n tosta
 tomato /tə-mā'tō/ n kamatis ; tamatis
 waffle /wōf'əl/ n bibingka
 weight watchers - dagiti tao nga agpakpakuttong
 wheaties /hwēt'ēs/ n trigo
 whipped butter with syrup - nabatir a mantekilya nga adda
 arnibarna
 whipped cream /hwīpd' krēm/ n nabatir a gata
 whole /hōl/ adj sibubukel ; isu amin
 wiki-wiki /wī'kī-wī'kī/ adj Hawaiian word napardas

Dialogs

a cup of coffee - maysa a taga iti kape -
 beer /bīr/ n serbesa
 breakfast /brēk'fəst/ n pammigat
 change /chānj/ n supli
 coke /kōk/ n coca-cola

coming right up - umayen a dagus ; umayen a daras
 counter person - ti tao a mangimaton kadagiti taraon
 discussing /dʲs-kʲs'ŋg/ v prp of discuss paglilinnawagan
 enough /ɣ-nʊf/ adj makaanay
 get /gʲɛt/ v mangala
 have /hʲɐv/ v adda
 here's a menu - adtoy ti listaan ti makmakan (kanen)
 How do you want your egg? - Kasano a luto a kayatmo ti kanem
 nga itlog?
 in a couple of minutes - iti uneg iti dua a kanito
 leave /lʲɛv/ v agalis ; agbati ; pumanaw
 look over - kitaen
 medium /mʲɛ'dʲɛ-əm/ adj kalkalainganna
 opunui /ɔ'pʊ'nʊ'Y/ Hawaiian word dakkell iti tian
 order /ɔ'r'dɔr/ v agbilin
 picture /pʲɪk'chɔr/ n ladawan
 plate /plʲɛt/ n plato ; pinggan
 poached /pʊ'chd/ adj itlog a nalingta wenno naluto iti agbur-
 burek a danum
 scrambled /skrʲɐm'bɔld/ adj nabatir ken naprito nga itlog
 soft boiled /sʊft-boild/ adj malasado nga itlog
 sunny-side up - naprito nga itlog a saan a nabatir
 take one's order - alaen iti bilin ti sabali nga tao
 tea /tʲɛ/ n ittia
 then /thʲɛn/ adv kalpasanna
 tip /tʲɪp/ n pasukib a kuarta
 turnovers /tʲɜrn'ɔ'vɔrs/ n pl of turnover nasam-it a makmakan
 waitress /wʲɛ'trɪs/ n serbidora (a babai)
 wall /wʲɔl/ n diding
 Wikiwiki Fast Foods - nagan iti restawran

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

1. Aramiden dagitoy a kasasaad a kadduam ti sabali nga estudiante.

- a. Arapaapen a sika ket adda iti uneg ti maysa a restawran. Katugtugawmo laeng. Ti serbidora ket umasideg kenka. Ania iti ibagam kenkuana?

Pangngarigan: (Suratan dagiti law-ang.)

A May I take _____?

B Yes, I'll have _____.

A Anything _____?

B _____.

- b. Saan nga husto ti makan a bilinmo nga inyeg ti serbidora. Ania ti ibagam kenkuana?
- c. Nalpaskan a nagbilin iti kanem, kinautmo iti pitakam, ket naduktalam nga awan daytoy. Ania ti ibagam kenkuana?
- d. Saan nga husto ti insupli kenka iti kahero. Nangtedka iti sangapulo a dolyar. Iti bayadam ket \$2.48, ngem ti insuplina kenka ket \$2.52. Ania ti ibagam kenkuana?
2. Ibagam iti klase no ania ti kayatmo a pammigat.
3. Damagen ti sabali nga estudiante kadagitoy a saludsod.
- a. Maminanoka a mangan iti

pammigat
pangngaldaw
pangrabii

 kadagitoy
restawran a, (nagan) _____?
- b. Sadinno ti kayatmo a panganan, (nagan) _____?
- c. Kasano dagiti makmakan idia (nagan iti restawran) _____?
- d. Ania iti magustuanam unay idia (nagan iti restawran) _____?

UNIT IV

OPENING A SAVINGS ACCOUNT

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagdamag ken panangsungbat kadagiti saludsod maipanggep ti panagidulin iti kuarta idia bangko.
2. pagsasarita maipanggep ti panagibangko, kas pangngarigan: panagideposito iti kuarta, panagusar iti kuarta ken tseke, gunguna wenno nasapulan iti kuarta a naurnong, ken dadduma pay.

Vocabulary/Phrases

a cash deposit - kuarta a naidulin iti bangko
all right - nasayaat met (amin)
bank /bǎŋk/ n bangko
by the way - wen gayam
cash /kǎsh/ n kuarta nga igiggaman
check /chěk/ n tseke
counter /kount'ər/ n lamisaan a pagbilangan iti kuarta.
deposit /dī-pōz'īt/ n pagurnongan ; deposito
fill out /fīl out/ v suratan ; sungbatan
form /fɔrm/ n pormas ; papeles
have _____ sign _____ - papirmaan iti _____
interest /īn'trīst/ n nasapulan a kuarta
joint /joint/ adj nagkadduaan
per cent /pər-sěnt'/ n por sienta
quarter /kwɔr'tər/ n maysa kadagiti uppat a paset
savings account - ti panagurnong iti kuarta idia bangko
sign /sīn/ v pirmaan
sir /sūr/ n senior
teller /tēl'ər/ n ti agbayad wenna agsupli idia bangko
traveler's check - tseke a mausar iti panagbaniaga
wife /wīf/ n asawa (a babai)

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagitoy a kasasaad a kadduam iti sabali nga estudiante.

1.

Estudiante A Addaka iti bangko. Kayatmo ti manglukat
iti kabukbukodam a tseke dita bangko.

Estudiante B Sika iti kahera iti bangko.

Pangngarigan: (Suratan dagiti lawang.)

A I want to _____.

B How much _____.

A _____ dollars.

B _____.

A _____.

2.

Estudiante A Addaka iti bangko. Itedmo iti limapulo a dolyar iti kahera ken ibagam a kayatmo ti mangitinnag iti sangapulo a dolyar. Inikkannaka iti sangapulo a dolyar a supli.

Estudiante B Sika ket kahera iti bangko.

UNIT V
ASKING AND GIVING DIRECTIONS

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagsaludsod ti pagturongan kadagiti naitudo a disso.
2. panangited ti pagturongan kadagiti naitudo a disso.
3. panagdamag no sadinno ti pakaalaan kadagiti nadumaduma a banbanag, kawkawes ti babbai, ken dadduma pay.
4. panagdamag no sadinno ti ayan ti maysa a lugar.

Vocabulary/Phrases

across /ə-krɔs/ prep iti kasupadi a yan
asking /'æsk'ɪŋ/ n gerund panagsaludsod ; panagdamag
at the corner of - iti suli ti ; iti nagsulyan ti
barbershop /bɑr'ber-shɒp/ n barberia
between /bi'twɛn/ prep iti nagbaetan ti
blocks /blɒks/ n pl of block bloke
boulevard /bu:l'e-vərd/ n naakaba a dalan
cross /krɔs/ v agballasiw ; aglasat
department store - tiendaan
directions /dɪ-rɛk'shən/ n pl of direction pagturongan
dirty /dɜr'tɪ/ adj narugit
fast food /fæst fʊd/ n dagiti makmakan a daras maisagana
food /fʊd/ n taraon ; makan
giving /gɪv'ɪŋ/ n gerund panangited
going to need (gonna) - kasapulan iti ; makasapul ti
haircut /hɛr'kʊt/ n pukis
hardware store /hɑrd'wɛr stɔr/ n tiendaan dagiti banbanag a
maarakat

How do you get there? - Kasano ti ipapanmo idia?

How far? - Kasano ti kaadayan?

in the middle of - iti nagtengnga ti

junk /jʌŋk/ adj di nasayaat (basura)

kitchen /kɪtʃ'n/ n kusina

look /lʊk/ v kitaen

map /mæp/ n mapa

men's shop - tiendaan dagiti aruaten ti lallaki

needs /ni:ds/ v 3rd per sing makasapul

next to - sumaruno iti ; sumagannad ti

old ones - dagiti daan a banbanag

on your right - iti kannawanmo

overalls /'ɒvər-ɔlz/ n pl of overall nalawa a bado nga usaren
a pagtrabaho

particle mask /pär'tŷ-kəl mäs/ n pagabbong wenno pagtapar
 ti rupa
 past /päst/ adj labes iti
 ripped /rŷpd'/ adj napigis ; napisang
 second /sək'ənd/ adj maikadua
 service station /sür'vīs stä'shən/ n pagpagasolinaan ken
 pagpatarimaan ti lugan
 shoes /shōs/ n pl of shoe sapatos
 shoe store - tiendaan dagiti sapatos
 shows /shōs/ v 3rd per sing ipakita ; iparang
 steel-toed shoes - sapatos nga adda taparna a landok
 take the bus - aglugan iti "bus"
 text /tēkst/ n libro a pagbasaan
 walk up /wōk ŷp/ v magna nga agturong wenno agpapan ti..
 Where do you get (something)? - Sadino ti pakaalaam ti..
 women's clothes - kawkawes dagiti babbai

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

Usaren iti mapa ti ciudad ti Tamarind para kadagitoy a
 pagasaasan.

1. Saludsoden iti |maestram | no sadino ti
 |sabali nga estudiante|
 pakaalaam kadagiti |sapsapatos.
 |kawkawes ti babbai.
 |agagas.
 |taraon (makmakan).
2. Saludsoden iti |maestram | no sadino ti yan
 |sabali nga estudiante|
 ti |pagbasaan.
 |ospital.
 |pagsinean.
 |Tamarind Community College.

3. Saludsoden iti maestram | no kasano ti
sabali nga estudyante |
 ipapan idia Mauka Service Station. |
Pilikia Nui Hospital. |
pagibusonan ti sursurat. |
barberia ni Mori. |
4. Saludsoden iti maestram | ti kaadayu ti
sabali nga estudyante |
Kala Supermarket. |
Wiki Wiki Fast Foods. |
pagbasaan. |
5. Aramiden dagitoy a kasasaad a kadua iti sabali nga estudyante.

Estudyante A Masapulmo ti gumatang ti taraon ngem
 saanmo nga ammo no sadino ti ayan
 ti tienjaan. Saludsodem ni B.

Estudyante B Sungbatam dagiti saludsod ni A.
 Kalpasanna ibagam kenkuana ti pag-
 turongan a mapan idia Kala Supermarket.

Pangngarigan: (Suratan dagiti lawang.)

- A Where's _____ ?
 B At _____ .
 A How far _____ ?
 B It's next to _____ on _____ Street.
 A How do I _____ ?
 B You can _____ .

UNIT VI

BUYING WORK ITEMS

PREVIEW

Iti daytoy a paset, maadalmo dagiti:

1. kasano ti panagdamag ti maysa a banag a kayatmo a gatangen.
2. maipanggep dagiti rukrukod ti Amerikano--dagiti rukrukod ti sapatos, pantalon, ken rukod ti barukong.
3. kasano ti panakaammo no mano ti pateg ti maysa a banag.

Vocabulary/Phrases

- acrylic enamel /ə-krɪl'ɪk ɪ-nəm'əl/ n maysa a kita ti pinta
(mabaybayag a mamagaan ngem ti "lacquer")
- acrylic lacquer /ə-krɪl'ɪk læk'ər/ n maysa a kita ti pinta
(mabibiit a mamagaan ngem ti "enamel")
- better /bɛt'ər/ adj comp of good nasaysayaat ; naimimbag
- certainly /sɜrt'n-lɛ/ adv pudno awan duadua ; nagtaud ti puso
- chest /chɛst/ n barukong
- counter /kount'ər/ n pakaikabilan dagiti ipakita ; lamisaan
- coveralls /kʊv'ər-ɔlz/ n pl of coverall maysa a nalawa a kawwes
a mauser a pagtrabaho
- different /dɪf'ə-rənt/ adj agsabali ; di-agpada
- each /ɛch/ adj tunggal maysa
- foot measurement - rukod ti saka ; dapan
- gallon /gəl'ən/ n galon
- hammers /hæm'ərz/ n pl of hammer martilio
- have a seat - agtugaw(ka)
- have you got (something) - addaanka kadi (iti maysa a banag)
- How much? - Sagmamano?
- inseam /ɪn'sɛm/ n iti dait ti akinuneg a parte iti pantalon
- length /lɛŋkθ/ n kaatiddag ; pagatiddagan
- let's see - kitaen(tayo)
- long or short sleeves - ababa wenno atiddag a manggas
- measure /mɛʒh'ər/ v rukoden
- (25%) off today - nakissayan iti 25 por sienta ita nga aldaw
- over here - ditoy
- over there - idiay ; sadiay
- paint /pənt/ n pinta
- pair /pɛr/ n agparis ; agkadua
- picking hammer or pick hammer - maysa a kita iti martilio (kitaen
iti ladawan dita Reference Section ti libroyo)
- regular /rɛg'yə-lər/ adj kadawyan
- salesgirl /sɛlz'gʊrl/ n tindera ; babai nga aglaklako

salesman /sālɿ'mən/ n tindero ; ahente
 shirts /shûrts/ n pl of shirt kamiseta ; kamisadentro
 sells for - mailako nga agpateg ti..
 show me both - ipakita kaniak isuda a dua
 sit /sīt/ v agtugaw
 size /sɿz/ n rukod ; kadakkel wenno kabassit
 slippers /slīp'ərz/ n sinelas ; ingkletas
 storekeeper /stôr'kēp'ər/ n agayaywan ti paglakuan (tindero)
 sure do - awan duadua ; sigurado
 tall /tāl/ adj natayag
 tennis shoes /tēn'ɿs shōs/ n sapatos a para tennis
 to make sure - tapno masigurado
 try these - ipadas dagitoy
 type /tɪp/ n kita ; tipô
 waist /wāst/ n sibat ; siket
 want /wōnt/ v kayat ; masapul
 wear /wār/ v ikawwes ; aramaten
 What size do you wear? - Ania a rukod ti araramatem? ;
 Ania a rukod ti kawwesmo?
 work shoes - sapatos a pagtrabaho

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

1. Aramiden daytoy a kasasaad a kadua ti sabali nga estudiante.

Estudiante A	Kayatmo iti gumatang ti sumagmamano a sapatos. maysa a kita iti martilio. sumagmamano a kawwes a pagtrabaho.
--------------	---

Estudiante B	Maysaka nga ahente ti sapsapatos. a tindero. nga ahente.
--------------	--

2. Ammuen no ania ti rukod ti tao nga agtugtugaw ti abaymo.
 Ammuen ti rukod ti sapatos, bado, sibat, kagayad ti pan-
 talon, ken rukod ti barukong. Isurat dagitoy a rukod.
 Dawaten into ti maestram dagitoy.

3. Saludsoden iti maestran no sagmamano dagitoy a banbanag idia tiendaan kadagiti maaramat ti lugan:

| one gallon of plastic filler
| a finishing hammer
| a pair of pliers
| a phillips screwdriver

UNIT VII
FINDING OUT ABOUT TOOLS

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panangdamag ken panangsungbat kadagiti salsaludsod a masapulmo nga adalen no kasano iti agsaludsod no addaka iti talier a pagtarimaan kadagiti luglugan (wenno uray sadino man a lugar).
2. pinagsasarita maipanggep dagiti pakausaran ti nadumaduma a rimienta.

Vocabulary/Phrases

- attachment /ə-täch'mant/ n ti maitipon ; ti maisilpo
bolts /bóltz/ n pl of bolt tornilio
but /bút/ conj ngem ; no di ket ; no saan ket a ; laeng
curved /kúrvd'/ adj agkil-lo ; agsikko
dent puller /dént pól'ər/ n pagipangato kadagiti lennek
duckbill shape - nagkorte a sippit iti pato
either..or /ē'thər;ɪ'thər -ər/ conj maysa kadagiti dua .. wenno
exactly /ég-zákt'lē/ adv apagisu
guess /gēs/ v pudtuan ; patta-pattaen
hammer-off-dolly - maysa a wagas ti panangtarimaan kadagiti lennek nga agusar ti martilio ken dolly
hammer-on-dolly - maysa a wagas ti panangtarimaan kadagiti lennek nga agusar ti martilio ken dolly
hard to reach places - dagiti disso a narigat a gaw-aten
Have you ever used..? - Nagaramatka kadin ti..?
heat /hēt/ n pudot
locking channels - dagiti parte iti gripo a pagserra
mostly /mōst'lē/ adv kaaduan
nah! = no (adv) - saan
never /név'ər/ adv ni kaanoman
not at all - saan ni kaanoman
Phillip's head - ti agtitimbukel a parte iti tornilio
pick up - gumatang
power drill /pou'ər dríl/ n barena nga agusar ti pigsa ti koriente
preventing /pri-vént'íng/ n gerund pananglapped
ratchet /rách'ýt/ n maysa a rimienta
regular wire brush - iti kadawyan a klase wenno kita ti eskoba wenno brotsa
rows of square teeth - intar dagiti banag a kas ngipen
rust /rúst/ n lati
same as - kapada iti ; kasla ti

screwdriver /skrɔɔ'drɪ'vɜr/ n pangwarwar ti tornilio
 screws /skrɔɔs/ n pl of screw tornilio
 shrinking hammer - maysa a kita iti martilio (kitaen ti ladawan
 dita Reference Section iti libroyo)
 slide hammer - maysa a kita iti martilio
 socket wrench - maysa a kita iti liabe
 stretching /strɛch'ɪŋ/ n gerund panangunat ; panangbennat
 usually /yɔɔ'zhɔɔ-ə'lɛ/ adv kadmawyan
 Vixen file /vɪk'sɛn fɪl/ n maysa a kita iti pangkikir (kitaen
 ti ladawan dita Ref. Sec. ti libroyo)
 water pump pliers - maysa a kita iti liabe a maaramat a pagwar-
 war iti gripo
 wire brush - eskoba a barut
 yeah (yes) - wen
 you better (you'd better) - nasayaat no (sika ket)

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

1. Makakitaka iti maysa a ganganaet a rimienta ken kayatmo
 nga ammuen dagiti banbanag a maipanggep kadaytoy.
 Ania ti makunam?

UNIT VIII
GETTING A HAIRCUT

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panangusar iti telepono a makipagkita
iti sabali a tao.
2. pagsaritaan maipanggep iti pukismo: no
kasano ti kaababa wenno kaatiddag ti pukis
a kayatmo, no kasano ti pamay-an iti buok
ti igid ti pingpingmo, ken no mano ti bayadna.

Vocabulary/Phrases

a couple inches - dua a pulgada
a little earlier - nasapsapa bassit
afternoon /ɛf'tər-nʊn/ n malem
any day - uray no ania nga aldaw
appointment /ə-point'mənt/ n panakipagkita ; panakisinnarak
bald /bɔld/ adj pulinangnang ; kirus
barber /bār'ber/ n mammukis ; barbero
bring them up a little - ipangato bassit wenno ikiting bassit ti pukis
busy /bɪz'ē/ adj 'adda aramidna
calling /kɔl'ɪŋ/ v prp of call umaw-awag ; agteltelepono
could /kʊd/ pt of can mabalin
cuts /kʊts/ v 3rd per sing gettengen ; pukisan
Friday /frɪ'deɪ/ n Biernes
good time - nasayaat a tiempo
hairdresser /hār'drēs'ər/ n mangururnos ti buok
half inch all around - kagudua a pulgada iti aglawlaw
hello /hē-lō/ interj sao a pangkablawa
How does it look? - Kasano iti kitana?
I have you down (for 5:30) - Nailistaka para iti alas singko-media
is getting a haircut - manarimaan nga agpappapukis
medium /mē'dē-əm/ adj kalkalainganna
more off the back - makissayan pay bassit ti akinlikud
next week - ti sumaruno a lawas
pretty good - nasayaat (latta) met
quarter inch - pagkapat ti maysa a pulgada
scissors /sɪz'ərz/ n getteng
see you then - kitaenka into ngarud ; agkita(tanto)
short /shɔrt/ adj nakiting ; ababa
sideburns /sɪd'bɜːns/ n ti agtubo nga buok iti igid ti pingping
sir /sɪr/ n apo

sitting /sɪt'ɪŋ/ v prp of sit agtugtugaw
 sounds okay - kasla nasayaat
 talking /tɔk'ɪŋ/ v prp of talk agsarsarita ; agsasao
 telephone /tɛl'ə-fɔn/ n telepono
 that's fine - nasayaat dayta
 Thursday /thɜrs'dɛ;dɪ/ n Huebes
 tip /tɪp/ n pasukib a kuarta
 to make (an appointment) - agaramid ti aldaw wenno oras a
 panakisinnarak
 trim /trɪm/ n urnos ; pukis
 Tuesday /t/yʊɛz'dɛ;dɪ/ n Martes
 you could come at (2:30) - mabalinmo ti umay iti alas dos-media
 Wednesday /wɛnz'dɛ;dɪ/ n Mierkoles
 What's the name? = What's your name? - Ania iti nagan(mo)?

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagitoy a kasasaad a kadua ti sabali nga estudiante.

1.

Estudiante A	Kayatmo ti makisinnarak iti dentistam.
Estudiante B	Sika ti katulongan ti dentista.

2.

Estudiante A	Ti barbero ket nangala iti lana ti buok nga ipunasna iti buokmo. Madim kayat nga aramidenna daytoy.
Estudiante B	Sika ti barbero.

3.

Estudiante A	Situtugawka iti barberia ket mangrugin ti barbero a mangpukis kenka nga agusar ti getteng a de-kuriente. Kayatmo nga agusar laeng isuna iti kadawyan a getteng.
Estudiante B	Sika ti barbero.

UNIT IX
APARTMENT HUNTING

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panangdamag ken panangsungbat kadagiti saludsod maipanggep kadagiti balay a pagtaengan.
2. panangusar iti telepono nga agdamag maipanggep kadagiti pagtaengan a nailista iti warnakan.

Vocabulary/Phrases

- ad (advertisement) /'æd'vər-tīz'mənt/ n warnakan ; anunsio ;
pablaak
advertise /'æd'vər-tīz/ v iwarnak ; iwaragawag ; ipablaak
afford /ə'fɔrd/ v kabaalan ; ipaay
allow /ə'lou/ v ipalubos
apartment /ə'pɑrt'mənt/ n pagtaengan ; silid
around /ə-round/ adv iti aglawlaw
bathtub /bæθ'tʌb/ n batia a pagdigusan
bedroom /bɛd'rʊm/ n silid a pagturogan
belong to - kukua ni
children /'tʃɪld'rɛn/ n pl of child ububbing
classified section of a newspaper - ti pablaak a paset iti
warnakan
corner /kɔr'nər/ n sulì ; nagsulyan
covered /kʌv'ərd/ v passive nakalluban
cupboard /kʌb'ɔrd/ n pagikabilan ti pingpingan
deposit /dɪ'pɔz'ɪt/ n deposito ; ti umuna a bayad
downstairs /daʊn'staɪrz/ adv idia baba ; idia sirok
electricity /ɪ'lɛk'trɪ'sɪ-ti/ n elektrisidad ; kuryente
for rent - maipaupa
found /faʊnd/ v pt pp of find nabirokan ; nasapulan
furnished /fʌr'nɪʃd/ v pp of furnish addaan dagiti alalikamen
furnishings /fʌr'nɪʃ'ɪŋgz/ n alalikamen
furniture /fʌr'nə-ʃər/ n alikamen
gas /gæs/ n gas (usaren a pagluto)
in advance - iyuna (ti bayad)
included /ɪn-klʊd'ɪd/ v passive nairaman ; naikadua
interested in - magustuanan ; maay-ayo
lanai /lə'nɪ/ n Hawaiian word beranda ; bangsal
landlord /lænd'lɔrd/ n ti akinkua ti balay
launderette /lən'dər-ɛt/ n paglabaan
living room /lɪv'ɪŋ rʊm/ n salas

located /lɔ-kɛt'ɪd/ v passive masarakan (ti disso nga yan)
 lot /lɔt/ n sangkadisso a daga ; lote
 manager /mæn'ɪj'ər/ n mangiturturong
 newspaper /n/y/ɔɔz'pɛ'pər/ n warnakan
 of course (yes) - wen ; sigurado
 one month's rent for deposit - upa ti maysa a bulan a pagdeposito
 parking stall - lugar a pagiparadaan ti lugan
 parties /pɑr'tɪs/ n pl of party pagpadaya
 partly furnished - naikkan ti sumagmamano nga alalikamen
 pay /pɛ/ v agbayad
 pets /pɛts/ n pl of pet dagiti aywan nga ayup
 policy /pɔl'ɪ-sɪ/ n annuroten
 problem /prɒb'ləm/ n parikut
 refrigerator /rɪ-frɪj'ə-rɛ'tər/ n pagipalamiisan dagiti taraan
 shower /ʃou'ər/ n pagdigusan
 sliding door - ruangan nga aguyas no maiserra ken mairikep
 stove /stɒv/ n dalikan
 tenants /tɛn'ənts/ n pl of tenant dagiti agupupa
 too expensive - nangina unay
 washing machine - makina a paglabaan

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagitoy a kasasaad a kadua ti sabali nga estudiante.

1.

Estudiante A

Agtelteleponoka tapno ammuem maipanggep iti maysa a balay. Ti anunsio ket ibagana laeng ti lugar ken ti numero ti telepono. Saludsodem amin dagiti mabalinmo nga ammuem maipanggep kadaytoy a balay.

Estudiante B

Sika ti mangupupa ti daytoy a balay. Sungbatam dagiti saludsod ni A.

2.

Estudiante A

Kitkitaem ti maysa a balay. Ammom
dagiti maipanggep kadagiti upa, bilang
dagiti kuarto, annuroten maipanggep
dagiti ubbing ken dagiti aywan nga ayup.
Damagem dagiti amin a masapulmo nga
maannuan.

Estudiante B

Sika ti akinkua ti balay. Sungbatam
dagiti saludsod ni A.

UNIT X

USING THE RIGHT TOOL FOR THE JOB
AND MAKING THE PATCH FIT THE HOLE

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagdamag no kasano nga aramiden dagiti nadumaduma a banbanag.
2. ammuen no ania a rimienta ti usaren.
3. pinagsasarita maipanggep kadagiti dadduma a rimienta nga usaren iti talier a pagtarimaan ken kasano ti panangaramat kadagitoy.

Vocabulary/Phrases

across /ə-krôs/ adv iti kasupadi ; agkasupadi
air grinder /âr grînd'ər/ n pagasa wenno pagkikir nga agusar
iti pigsa ti angin
bigger /bîg'ər/ adj comp of big dakdakkal
carefully /kâr'fə-lē/ adv naal-luad ; naannad
corners /kôr'nərs/ n pl of corner sulsuli
correct /kə-rēkt'/ adj husto ; maibagay
cross-slotted /krôs-slōt'îd/ adj agkurus a sawang
cut /kŭt/ v gettengen ; iwaen
disc grinder /dîsk grînd'ər/ n banag nga agtitimbukel nga
usaren a pagasa wenno pagkikir
electric one (disc grinder) - (pagasa) nga agusar iti kuriente
extra /ēk'strə/ adj surok
faster /făst'ər/ adj comp of fast naparpardas ngem
hole /hōl/ n abut
measure /mēzh'ər/ v rukoden
measurements /mēzh'ər-mēnts/ n pl of measurement rukrukod
patch /pŭch/ n takup
rust /rŭst/ n lati
rusty /rŭst'ē/ adj aglatlati
sand /sănd/ v agliha
sanding /sănd'îng/ n gerund panagliha
screwdriver /skrô'drîv'ər/ n pagwarwar ti tornilio
sheet metal /shēt mēt'l/ n pedaso a landok
snips /snîps/ n getteng
spot /spōt/ n diso
step /stēp/ n wagas ; pammay-an
sure /shôr/ adj awan duadua ; sigurado
take out - ikkaten
take off - ikkaten
tape measure /tēp mēzh'ər/ n pagrukod

UNIT XI
BUYING FOOD AND HOUSEHOLD ITEMS

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panaggatang kadagiti aruaten ti kusina ken makmakan.
2. panagsasarita maipanggep kadagiti saba-sabali a kita ti banbanag.
3. pinagsasarita maipanggep kadagiti espesial ken kadawyan a pateg dagiti banbanag a makan.
4. panangusar kadagiti anunsiyo ti warnakan tapno makatulong ti panakitiendam.
5. panagsaludsod kadagiti banbanag a kayatmo a gatangen.

Vocabulary/Phrases

- aku (Hawaiian word) - maysa a kita iti lames
akule (Hawaiian word) - maysa a kita iti lames
a little more expensive, though - ngem, nanginngina bassit
a set of - maysa nga agkakaasmang
aisle /ɪl/ n akikid a pagnaan
all of us - datayo amin
aluminum pans /ə-lʊm-nəm pæns/ n kaserola nga aluminum
brand /brænd/ n marka ; senial
can opener /kæn ɒ'pen'ər/ n abre lata
cans /kæns/ n pl of can latlata
carving knives /kɑrv'ɪŋ nɪvz/ n pl of carving knife dagiti
kutsilyo a pagilap wenno pagiwa
checkout counter - ti lugar a pagbayadan kadagiti ginatgatang
decide /dɪ'sɪd/ v ikeddeng
dishwashing soap- sabon a pagugas kadagiti pingpinggan
dishes /dɪʃ'ɪz/ n pl of dish pinggan wenno plato
dozen /dʊz'en/ n dosena
edges /ɛdʒ'ɪz/ n pl of edge igigid wenno tadem
fit /fɪt/ v ibagay
frying pans /frɪ'ɪŋ pæns/ n pl of frying pan kaserola a
pagprituan wenno paryok
garage sale /gə-ræʒ sɛl/ n panaglako kadagiti banbanag
iti uneg iti maysa a garahe ti lugan
glasses /glɑs'ɪz/ n pl of glass basbaso
heat up /hi:t ʌp/ v ipapudot ; idadang
How big does the oven have to be? - Kasano kadi ti rumbeng a
kadakkel iti orno?
in all - iti amin
kitchen utensils /kɪtʃ'n yʊ-tən'səls/ n pl of kitchen utensil
aruaten wenno gamigam ti kusina
knives /nɪvz/ n pl of knife dagiti kutsilyo
laundry soap /ləʊn'drɔ sɒp/ n sabon a paglaba

lbs. (pounds) - libra
 leftovers /lɛft'ɔ:vərz/ n pl of leftover dagiti tidtidda
 lettuce /lɛt'əs/ n letiogas
 mahimahi (Hawaiaian word) - maysa a kita iti lames
 navel oranges /nā'vəl ɔr'ɪnj'ɪs/ n pl of navel orange
 maysa a kita iti naranghita
 next to - ti abay ti ; sumaruno ti
 nice looking orange - nasayaat a kita dagiti naranghita
 on sale - mailaklako
 on special - espesyal (nakissayan ti pateg wenno presyo)
 pick one up - gumatang ti maysa a banag
 plus tax - nanayunan iti buis
 pretty /prɪt'ɪ/ adj napintas
 prices /prɪs'ɪs/ n pl of price dagiti pateg wenno presyo
 produce section /prə-d/yʊs sɔk'shən/ n ti parte iti tienda-
 an nga yan dagiti natnateng ken bungbunga
 quart /kwɔrt/ n pagkapat a paset ti maysa a galon
 raisins /rā'zəns/ n pl of raisin dagiti pásas
 ripe /rɪp/ adj naluom
 salesgirl /sɛlz'gʊrl/ n ti babai nga aglaklako
 sauce pans /sɔs pæns/ n pl of sauce pan babassit a kaserola
 serrated /sɛr'ɛt'ɪd/ adj kas ragadi iti tadem(na)
 set /sɛt/ n agkakaasmang
 sharp /shərp/ adj natadem
 shopping cart - kas karison a pagikabilan kadagiti ginatgatang
 supermarket /sɔb'pɜr-mær'kɪt/ n tiendaan
 teflon frying pan - maysa a kita ti kaserola a pagprituan (paryok)
 the ad says - ti kunaen ti pablaak ket
 the rest - ti natda ; dagiti dadduma
 toaster oven /tɔst'ɔr ʊv'ən/ n pagtostaran ; pagornohan
 town /toun/ n ili
 waffle iron /wɔf'əl ɪ'ɔrn/ n paglutuan ti bibingka
 what flavor - ania a raman

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

1. Iti maysa a pagtostaran ket \$18.95 ken ti sabali ket \$29.95. Iti maysa nga estudianta ket ni Randy. Iti sabali nga estudianta ket ni Nancy. Ikeddeng no ania a pagtostaran ti kayatyo a gatangen.

Pangngarigan: (Suratan dagiti lawang.)

Randy Which toaster oven do you like best?

Nancy This one is _____.

Randy But it's too _____.

Nancy Okay. We'll buy the _____ one.

Aramiden manen ti isu met laeng a kasasaad, ngem ita pagsaritaan maipanggep iti panaggatang ti pagiwa a kutsilyo wenno paryok wenno maysa a bassit a kaserola. Kitaen dagiti pagsasarita nga 1-5 no masapulmo dagiti sabali a balabala.

2. Usaren dagiti anunsio iti warnakan nga agikeddeng no sadino ti pakitiendaan. Pagpadisen dagiti nadumaduma a pateg wenno presyo.

Pangngarigan: (Suratan dagiti lawang.)

A Big Save has eggs for 85 cents a dozen.

B But Short's has orange juice for 50 cents a large can.

A Let's go to _____. They have more _____.

B No, let's go to _____.

UNIT XII
MEASURING THE APARTMENT FOR FURNITURE

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panangrukod ken pagsasaritaan maipanggep ti panangrukod ti kalawa iti kuarto.
2. panangusar ken pagsasaritaan maipanggep ti panangusar iti pagrukod.
3. panagsaludsod ken panangited kadagiti rukod iti maysa a kuarto.
4. pinagsasarita maipanggep ti panangurnos kadagiti alalikamen iti balay.

Vocabulary/Phrases

again /ə-gən/ adv manen

all the way - naananay ; ti amin ; itartarus

armchair /ɑrm'chɑr/ n tugaw nga adda pagipatayan kadagiti ima

bed /bɛd/ n katre ; pagiddaan

buy /bɪ/ b gumatang

come out here - rumuar ditoy

corner to corner - manipud ti maysa a sulì agingga't sabali
a sulì

doing /dɔɔ'ɪŋ/ v prp of do araramiden ; agararamid

down here next to the floor - ditoy baba nga asideg ti datar
wenno suelo

end /ɛnd/ n murdong

end table /ɛnd tɑ'bɛl/ n bassit a lamisaan a pagipatayan ti silaw

feet /fɛt/ n pl of foot rukod (nasurok ngem sangadapan)

from /frʊm/ prep manipud ti (idiay)

have to do - ti masapul nga aramiden

help /hɛlp/ v tulongan ; badangan

hold /hɔld/ v iggaman

holding /hɔld'ɪŋ/ v prp of hold igiggaman

how long - kasano ti kaatiddag(na)

how wide - kasano ti kalawa(na)

inches /ɪntʃ'ɪs/ n pl of inch nasurok ngem sangpulgada

know /nɔ/ v ammo

lamps /lɑmps/ n pl of lamp dagiti pagsilawan ; lampara

like this - kastoy ; kas ti daytoy

maybe /mɑ'bɛ/ adv nalabit

measuring /mɛzh'ɔr'ɪŋ/ v prp of measure agrukrukod ; rukrukoden

measuring /mɛzh'ɔr'ɪŋ/ n gerund panangrukod

mirror /mɪr'ɔr/ n sarming

other /ʊ'thɔr/ adj sabali ; maikadua

(the) other way - ti sabali a wagas wenno pammay-an

over /ɔ'vər/ adj ngatuen ti.. ; iti ngato ti
 part /pärt/ n paset ; parte
 pole lamp /pɔl lāmp/ n pagsilawan a naikabit iti maysa a tekken
 pull /pɔl/ v guyoden ; abruten
 right next to - iti abay mismo ti
 right /rīt/ adj apagisu ; husto
 room /rɔm/ n silid ; kuarto
 sofa /sɔ'fə/ n sopa
 stretches /strəch'īs/ v 3rd per sing maunnat ; mabennat
 their /thēr/ pron na ; da
 they /thē/ pron isuda
 tight /tīt/ adj nairut ; nakipet
 turn /tūrn/ v agpusipos ; agsikko
 TV (television) /tɛl'ə-vīzh'ən/ n. telebision
 up on the wall - iti (ngatuen) ti diding ; ti yan ti diding

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

1. Rukoden ti katayag iti sabali nga estudiante. Ti sabali met nga estudiante ket agsaludsod kenka no kasano ti katayag ti umuna nga estudiante.

Pangngarigan: (Suratan dagiti law-ang.)

A How tall is _____?

B He's _____ feet _____ inches tall.

2. Rukoden ti maysa a lamisaan wenno lamisaan a pagsuratan nga adda iti uneg ti klase. Saludsoden ti sabali nga estudiante kenka ti kadakkel daytoy.

Pangngarigan: (Suratan dagiti law-ang.)

A How big is the table?

B It's _____ feet _____ inches wide,
_____ feet _____ inches long, and
_____ feet _____ inches high.

3. Damagen ti sabali nga estudyante a tumulong kenka a mangrukod ti uneg ti klase. Usaren dagiti pagsasarita nga 1, 2, 3, wenno 4 tapno makatulong kenka ti Ingles.

UNIT XIII
USING POWER TOOLS

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagdamag no kasano iti panangaramatmo kadagiti nadumaduma a rimienta.
2. panagdamag no ania kadagiti nadumaduma a rimienta iti usarem.
3. panagdamag no ania a rimienta iti umuna nga usarem.
4. panagdamag no ania a kita ti rimienta nga usaren para kadagiti nadumaduma a trabaho nga aramidem.

Vocabulary/Phrases

- Bondo file /bõn'dõ ffl/ n maysa a kita ti pangkikir (kitaen ti ladawan dita Reference Section ti libroyo)
- dust /düst/ n tapok
- electric drill /ĩ-lẽk'trĩk drĩl/ n barena a de-kuriente
- featheredger /fẽth'ẽr-ẽj'ẽr/ n (kitaen ti ladawan daytoy a rimienta dita Reference Section ti libroyo)
- file /ffl/ v agkikir ; agkuskus ; aggarugad
- fine sanding - panagliha ti napino wenno naingpis
- forever /fõr-ẽv'ẽr/ adv agnanayon
- getting hard - tumangtangken ; mamagmagaan
- grit paper /grĩt pã'pẽr/ n ti kersang ti papel
- happens /hãp'ẽns/ v 3rd per sing mapasamak ; maaramid
- holding /hõld'ĩng/ v prp of hold petpetpetan ; igiggaman
- I could use (something), couldn't I? - Mabalinko ti agusar
(iti maysa a banag), saan (mabalin) kadi?
- jitterbug /jĩt'ẽr-bũg/ n (orbital sander or featheredger - kitaen ti ladawan dita Reference Section ti libroyo)
- like /lĩk/ adj kapada ; pumada
- plastic filler /plã'stĩk fĩl'ẽr/ n ti usaren a pagtapal kadagiti lennek wenno kuppit dagiti lugan
- power tools /pou'ẽr tũũls/ n pl of power tool dagiti rimienta nga agusar ti pigsa ti angin wenno kuriente
- primer /prĩm'ẽr/ n (ti umuna a) pinta
- questions /kwẽs'chẽns/ n pl of question dagiti saludsod wenno damdamag
- real /rẽl/ adv pudno
- roloc disc /rõ'lõk dĩsk/ n maysa a kita iti rimienta (kitaen ti ladawan dita Reference Section ti libroyo)
- sanding block /sãnd'ĩng blõk/ n maysa a bloke nga usaren a pagliha
- shoot /shũũt/ v ipaturong wenno agsibug babaen ti espray

shows /shōs/ v 3rd per sing ipakita ; iparang
smooth /smūth/ adj nalinis ; nalamuyot ; patad
surfaces /sūr'fəs'Ys/ n pl of surface ruar ; rabaw
torch /tōrch/ n silaw wenno apuy ti paglanang
Vixen file /vīk'sən fīl/ n maysa a kita ti paggarugad wenno
pagkikir
wait 'til - aguray agingana ti..
you got it - naawatam.. ; naalam..

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

1. Saludsoden ti |maestram | no kasano ti
|sabali nga estudiante |
|aglanang iti pagtakup. |
|agikabil ti pagtapal. |
|mangsiggad ti silaw a paglanang |
2. Saludsoden ti |maestram | no ania ti
|sabali nga estudiante |
pakausaran dagiti |power drill. |
|Bondo file. |
|slide hammer. |
3. Saludsoden ti |maestram | no ania ti usaren
|sabali nga estudiante |
umuna kadagitoy |iti bloke a pagliha wenno Bondo file. |
|iti orbital sander wenno ti bloke a |
|pagliha. |
|iti eskoba a barut wenno ti silaw a |
|paglanang. |
4. Saludsoden ti |maestram | no ania a kersang
|sabali nga estudiante |
ti papel nga usaren para iti |panagliha a napino. |
|nakuspang a panagliha ti tapal. |
|nakuspang a panagliha iti |
|rabaw ti landok. |

2

UNIT XIV
BUYING A USED CAR

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panangawag iti telepono nga agdamaq maipanggep kadagiti segunda mano a luglugan a naiyanunsio iti warnakan.
2. panagdamag ken panangsungbat kadagiti saludsod maipanggep iti kasasaad iti segunda mano a lugan.

Vocabulary/Phrases

- almost new - nganngani (dandani) baro (kabarbaro)
asking /ʔsk'ŋg/ v prp of ask agdawdawat ; agkidkiddaw
at about noon - dandani tengnga't aidaw
back door - ti akinlikud a ruangan
bargaining /bār'gŋn'ŋg/ n gerund panagtawar
battery /bāt'ə-rē/ n baterya
body /bōd'ē/ n bagi (iti lugan)
called /kōld/ v pt of call inayaban ; inawagan
came /kēm/ v pt;pp of come dimteng ; immay
carport /kār'pōrt/ n garahe ti lugan
classified ad - pablaak ti warnakan
coming /kūm'ŋg/ n gerund iyuumay ; isasangpet
door /dōr/ n ruangan (ti lugan)
drive /drīv/ v agpataray ; agmaneho
engine /ēn'jən/ n makina ; motor
fenders /fēn'dərs/ n pl of fender dagiti salaknib ti lugan
few /fyū/ adj manmano ; bassit
find out about - ammuen maipanggep ti
front /frōnt/ n sanguanan ; unaan ; sango
garage /gə-rāzh'/ n garahe ti lugan
great /grāt/ adj nasayaat unay
guy /gī/ n lalaki ; tao
How many miles does it have on it? - Mano a milya iti nataraynan?
ignition /ŋg-nŷh'ən/ n ti paset a matulbekan tapno agander iti
lugan
interior /ŷn-tēr'ē-ər/ n uneg
key /kē/ n tulbek
knocking /nōk'ŋg/ v prp of knock uni ti makina ti lugan no
addaan dadaelna
later /lēt'ər/ adj comp of late mabaybayag
leave /lēv/ v pumanaw ; agtalaw ; agbati

lunch hour - oras ti pangngaldaw
 miles /mɪls/ n pl of mile dagiti milya
 most want - kaykayatan ; kayat unay
 muffler /mʌf'lər/ n bopanda ; abbong tapno di mangngeg ti
 danarudor (ti lugan)
 noon /nʊn/ n tengnga ti aldaw
 offer /ɒ'fər/ n diaya
 opens /ɒ'pəns/ v 3rd per sing lukatan
 perfect /pɜː'fɛkt/ adj naananay ; awan pagkurkuranganna
 rear /rɪr/ n udi ; likudan
 ripped /rɪpt/ adj napigis ; napisang
 runs /rʌns/ v 3rd per sing agtartaray ; aganandar
 rust /rʌst/ n lati
 seats /seɪts/ n pl of seat dagiti tugaw ti lugan
 see /si/ v kitaen
 seller /sɛl'ɜr/ n lumalako ; ti aglaklako
 selling /sɛl'ɪŋ/ v prp of sell aglaklako
 shape /ʃeɪp/ n ayos ; ti kasasaad ti lugan
 someone else - maysa wenno sabali pay a tao
 spots /spɒts/ n pl of spot bassit a disso wenno yan
 starts /stɜːrts/ v 3rd per sing agandar
 tailpipe /tɛɪl'pɪp/ n tambotso (ti lugan)
 thousand /θau'zənd/ n sangaribu
 though /θə/ conj uray pay no
 tires /tɪrz/ n pl of tire dagiti ligay ; pilid (goma)
 transmission /træns-mɪʃh'ən/ n kambio (ti lugan)
 tread /tred/ n tugot (ti goma wenno ligay)

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagitoy a kasasaad a kaddua iti sabali nga estudiante.

1.

Estudiante A Kayatmo ti gumatang ti nasayaat a segunda mano a kotye. Nasarakam ti anunsio ni B iti warnakan. Awagam ni B iti telepono.

Estudiante B Adda anunsio ni B iti warnakan nga ilaklakom ti kotye. Nagtelepono ni A kenka.

2.

Estudiante A Kitkitaem iti segunda mano a kotye. Adda dagiti makitam a saan a nasayaat. Dandani marunoten dagiti akinlikud a gomana. Adu dagiti lennekna. Adda madi nga uni ti makinana.

Estudiante B Ilaklakom iti kotye. Ibagam amin ken A dagiti nasayaat maipanggep iti kotye.

3.

Estudiante A Kitkitaem iti maysa a kotye. Kayatmo daytoy, ngem nangina unay.

Estudiante B Ilaklakom iti kotye. Agkiddawka iti nangato a pateg daytoy gapu ta nasayaat iti kondisyonna.

(Mabalinmo nga usaren dagiti kard para ti nadumaduma a kasasaad no kayatam. Dawaten dagitoy a kard manipud ti maestram.)

UNIT XV
BUYING FURNITURE

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasen dagiti:

1. pagsasaritaan maipanggep ti panaggatang ti alikamen.
2. panangusar ken pagsasaritaan maipanggep ti panangusar iti katalogo iti tiendaan ken anunsiyo iti warnakan.
3. panakisarita iti ahente ti alalikamen.

Vocabulary/Phrases

a lot less - nalaklaka (iti pategna) ; basbassit
be in good condition - adda iti nasyaat a kasasaad
bet /bēt/ v pusta
bicycle /bɪ'sɪk'əl/ n bisikleta
catalog /kāt'l-ŋg/ n katalogo
cheap /chēp/ adj nalaka (ti pategna)
checking /chēk'ɪŋg/ v prp of check amammirisin ; kitkitaen
dbl. (double) /dūb'əl/ adj dua ; nagkadua ; mamindua
deals /dēls/ n pl of deal dagiti panaglako
depends on what quality you want - sigun no ania a kita ti kayatmo
dINETTE set /dɪ'nēt sēt/ n pangnganan a para uppat wenno innem
a tao
double bed /dūb'əl bēd/ n katre a para dua a tao
eves. (evenings) /ēv'nɪŋs/ n pl evening rabii ; sumipnget
exercise bicycle - bisikleta a pagwatwatan
five-piece set - lima a pedaso nga agkakaasmang
furniture /fūr'nə-cher/ n alikamen
get /gēt/ v gumatang (mangala)
good price - nasayaat a pateg
kids /kɪds/ n pl of kit ubbing
less than - nababbaba ngem ; nalaklaka ngem
listed /lɪst'ɪd/ v passive nailista ; nakalista
misc. (miscellaneous) /mɪs'ə-lɪ'nē-s/ adj naduma-duma
paper /pē'pər/ n warnakan
private party - tao nga akinkua ti maysa a banag
salesman /sælz'mən/ n ahente
secondhand /sēk'ənd-hænd/ adj segunda mano
section /sēk'shən/ n paset
selection /sɛ-lēk'shən/ n panagpili ; pili
sofa bed /sō'fəbēd/ n sopa a mabalin a pagiddaan ken pagtu-
gawan

surfboard /sũrf'bõrd/ n tabla a pagtapawan iti rabaw ti dal-
luyon

Tamarind Sun - nagan iti warnakan

twin beds - katre a para maysa a tao leng

used /yõõzd/ adj nausaren wenko daan

visit /vĩz'ĩt/ v sarungkaran

visitors /vĩz'õ-tõrz/ n pl of visitor dagiti sangaili

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

1. Saludsoden ti sabali nga estudiante no sagmamano iti

dinette set	idiay MP's.
twin bed	
double bed	
sofa bed	

Aramiden dagitoy sumagannad a kasasaad. Usaren dagiti kard
para iti numero 2.

2.

Estudiante A Kayatmo ti gumatang iti katre a para dua
a tao. Adda nasarakam a mailako dita
anunsio ti warnakan. Awagam ti aglako.

Estudiante B Adda ilaklakom a katre a para dua a tao.
Umawag kenka ni A.

3.

Estudiante A Adda ilaklakom a bassit a panganan.
Umawag kenka ni B.

Estudiante B Kayatmo ti gumatang iti bassit a panganan.
Nasarakam ti anunsio ni A iti warnakan.
Awagam ni A.

4. Ti maysa nga estudiante ket ni Nancy, ti sabali ket ni
Randy, ken ti maikatlo ket ti ahente ti alikamen. Maki-
sarsarita iti telepono ni Nancy. Damdamagenna maipanggep
ti sopa. Ibagbaga ni Randy kenkuana nga agdamag maipang-
gep kadagiti sabali pay nga alikamen.

UNIT XVI
STRAIGHTENING METAL SURFACES

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagdamag ken panagsungbat kadagiti saludsod maipanggep iti panangaramat kadagiti martilio, "dolly", ken "Vixen file".
2. pinagsasarita maipanggep kadagiti nadumaduma a langa iti panangpatad kadagiti landok.

Vocabulary/Phrases

- afford /ə-fórd/ v kabaelan ; ipaay
apply /ə-plɪ'/ v ikabil
asks for - agdawat ; agkiddaw
at the same time - aggidan
best /bɛst/ adj superl of good kasayaatan ; kalaingan
bring down - ipababa ; pataden
bring up - ipangato ; pangatuen
cross-file /krɔs'fɪl/ v agkikir nga agkasupadi
customer /kʌs'təm'ər/ n kliyente
cut /kʊt/ v kikiren
dolly /dɔl'i/ n (kitaen ti ladawan dita Reference Section ti libroyo)
feels /fɛls/ v 3rd per sing riknaen
filing /fɪl'ɪŋ/ n gerund panagkikir ; panaggarugad
finish it off - ileppas ; turposen
forget /fər-gɛt/ v lipatén ; liwayen
get started - mangrugi
hammer /hām'ər/ v agmartilio ; agpang-or
hammering /hām'ər'ɪŋ/ v prp of hammer agmarmartilio
happen /hæp'ən/ v mapasamak ; maaramid
high spot /hɪ spɔt/ n nangato a disso
job /jɔb/ n aramid ; trabaho
low spot /lɔ spɔt/ n ababa a disso
lower /lɔ'ər/ v ipababa ; pababaen
metal surfaces /mɛt'l sʊr'fæs'ɪs/ n pl of surface dagiti rabaw
wenna akinruar ti landok
method /mɛth'əd/ n wagas ; pamay-an
minutes /mɪn'ɪts/ n pl of minute kanito ; minuto
palm /pām/ n dakulap
pick /pɪk/ v martilyuen
picking /pɪk'ɪŋ/ n gerund panagmartilio
place /plɛs/ n disso ; yan

plastic filler - pagtapal ; pasta
 probably /prɔb'əb'lɛ/ adv mabalin nga
 quality job - nasayaat nga aramid (trabaho)
 raise /rāz/ v ipangato
 rest /rɛst/ n ti natda ; ti dadduma
 ridge /rɪj/ n natirad a parte
 should /shoʊd/ pt of shall masapul a/nga
 slowly /slɔ'li/ adv nainnayad
 small /smɔl/ adj bassit
 smallest /smɔl'ɛst/ adj superl of small kabassitan
 smooth /smuʊθ/ v palamuyoten
 smoothening /smuʊθ'n-ɪŋ/ n gerund panangpalamuyot
 sometimes /sʌm'tɪmz/ adv no dadduma
 speed file /spɛd fɪl/ n maysa a kita ti pagkikir
 straighten /strɛt'n/ v palintegen ; pataden
 straightening /strɛt'n-ɪŋ/ v gerund pananglinteg ; panang-
 patad
 take too long - nabayag unay
 telling /tɛl'ɪŋ/ v prp of tell ibagbaga
 tells /tɛls/ v 3rd per sing ibaga
 that way - ti dayta a wagas
 too hard - narigat unay
 too long - nabayag unay
 turn into - agbalin nga ; agsukat nga
 unless /ʌn'lɛs/ conj malaksid
 with /wɪθ/ prep kadua iti
 would /wʊd/ pt of will ikeddeng ; pilyen

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

1. Saludsoden ti sabali nga estudiante no kasano nga aramiden ti

hammer-off-dolly.
hammer-on-dolly.
2. Saludsoden ti maestram no sadino ti pakaaramidan ti

hammer-off-dolly.
hammer-on-dolly.
3. Saludsoden ti maestram wenno ti sabali nga estudiante no aramaten ti

speed file.
Vixen file.
pick hammer.
finishing hammer.
dolly.
4. Saludsoden iti sabali nga estudiante wenno ti maestram no kasano ti panangtarimaan ti lennek ti salaknib ti lugan.
5. Saludsoden iti maestram wenno ti sabali nga estudiante no ania a

wagas	ti masapul nga usaren a panangpa-
rimienta	

 lamuyot ti lennek ti salaknib ti lugan.

UNIT XVII

OPENING A CHECKING ACCOUNT

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagdamag ken panagsungbat kadagiti saludsod maipanggep iti panagusar iti tseke ti bangko: no dagiti tseke ket libre wenno saan, no mabalinmo ti mangala wenno saan iti pangseguro no agsurok iti kuarta wenno tseke a mausar.
2. panagdamag no mano ti kababaan a pangrugian a deposito.
3. panakisarita iti katulongan a mangiturturong iti bangko maipanggep ti pananglukat iti panagusar ti tseke iti bangko.

Vocabulary/Phrases

- assistant manager /ə-sis'tənt mæn'ɪj-ər/ n maikadua a
mangiturturong
- basic checks - dagiti tseke a pangkadawyan laeng
- bounced /bouns'd/ v pp of bounce agsalto ; agsubli
- charge /chā'rdʒ/ n bayad
- checking account /chēk'ɪŋ ə-kount/ n panagdeposito iti kuarta
iti bangko tapno agusar ti kabukbukodan a tseke
- de luxe checks - maysa a kita dagiti tseke
- discriminate /dɪs-krɪm'ə-nē't/ v saan nga utuben
- file /fɪl/ n urnos (dagiti pappapel)
- fill out - sungbatan ken suratan
- free /frɪ/ adj awan bayadna ; libre
- Have you ever bounced a check? - Adda kadi tsekem a nagsubli?
- identify /ɪ-dēn'ta-fi/ v paneknekan ti kinaisu
- if so - no kasta ket..
- items /ɪ-təms/ n pl of item banbanag
- joint /joint/ adj agkadua ; agtipon
- maiden name /mæd'n nām/ n nagan idi balasang
- minimum initial deposit - kababaan nga iyuna nga ideposito
- monthly /mʌnth'li/ adv binulan ; tunggal maysa a bulan
- normally /nɔr'mə'li/ adv kadawyan
- open /ə'pən/ v manglukat wenno mangrugi nga agdeposito
- overdraft /ə'vər-draft/ n ti nasursurok ngem ti adda a kuarta
a nairuar iti bangko
- overdraw /ə'vər-drɔ/ v iti panangiruar ti kuarta iti bangko
a nasursurok ngem ti addaan a dulin (a kuarta)
- protection /prə-tēk'shən/ n panangbantay ; panangisalakian
- receive /rɪ-sēv/ v umawat
- require /rɪ-kwɪr/ v sapulen
- side /saɪd/ n yan ; bangir
- top line - ti akinngato a linya
- traveler's check - dagiti tseke a mausar ti panagbaniaga

UNIT XVIII

GOING TO THE DOCTOR

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panakipagkita iti doktor.
2. panakisarita iti agaw-awat ti klinika
maipanggep ti panangsungbat kadagiti pormas
a masapul iti klinika.
3. panakisarita iti doktor maipanggep iti
sakitmo.
4. panakisarita maipanggep ti panangipan kadagiti
annakmo iti doktor a mapan agpaeksamen.

Vocabulary/Phrases

address /ə-drēs/ n pagtaengan (numero ken kalie)
ago /ə-gō/ adv nabayagen ; idi kua
an hour ago - maysa nga oras iti napalabas
arm /ārm/ n takkiag ; braso
aspirin /ās'pīr'īn/ n maysa nga agas (aspirina)
bad cold - nakaro a panateng
before /bī-fōr/ prep iti sakbay ti
breathe /brēth/ v umanges
bring /brīng/ v ikuyog ; iyeg
brother /brōth'ər/ n kabsat a lalaki
brought /brōt/ v pt;pp of bring inkuyog ; inyeg
card /kārd/ n kard
check /chēk/ v eksamenen
checking /chēk'īng/ n gerund panangeksamen
checkup /chēk'ūp/ n panangeksamen ti doktor
children /chīl'drən/ n pl of child ubbing
city /sīt'ē/ n ciudad ; ili
clinic /klīn'īk/ n klinika
clinic card - kard nga usaren iti klinika
come back - agsubli
cough /kōf/ v aguyek
cough a lot - nakaro a panaguyek wenno kanayon nga aguyek
date /dēt/ n pettia (ti aldaw)
daughter /dō'tər/ n anak a babai
deep /dēp/ adj nauneg
doctor /dōk'tər/ n doktor ; mangngagas
drink /drīngk/ v uminom
earlier /ū'r'lē-ər/ adj comp of early nasapsapa
ears /īrs/ n pl of ear dagiti lapayag
everything /ēv'rē-thīng/ pron tunggal maysa wenno ti amin a
a banag

fever /fɛv'ər/ n gorigor
 financial forms - dagiti pappapeles maipapan iti kuarta ken
 panaggasto
 finished /fɪn'ɪʃd/ v pt of finish nalpasen
 fit /fɪt/ v maikabil (maibagay)
 forms /fɔrms/ n pl of form pappapeles ; pormas
 get plenty of rest - aginana a nalaing
 give /gɪv/ v ited
 gone /gʊn/ v pp of go awanen ; nakapanawen
 has /hæz/ v adda
 have a seat - agtugaw(ka)
 headache /hɛd'ɛk/ n sakit ti ulo
 hear /hɪr/ v denggen ; mangngeg
 heartbeat /hɜrt'bɛt/ n pitik ti puso
 height /hɪt/ n tayag
 in three days - iti uneg ti tallo nga aldaw
 just came - kayumamay laeng ; kasangsangpet laeng
 just moved - kaal-alis (ti pagtaengan)
 kick /kɪk/ v kugtaran ; sipaen
 kids /kɪds/ n pl of kid ubbing
 knee /nɛ/ n tumeng
 lady /lɛ'dɛ/ n babai ; balasang (a natakneng)
 last month - idi napan wenno napalabas a bulan
 lots of juices - adu a tubbog iti prutas wenno bungbunga
 man /mæn/ n tao ; lalaki
 medical history - dagiti banbanag maipanggep iti salun-at wenno
 saksakit ti tao
 never been - saan pay ni kaanoman
 night /nɪt/ n rabii
 nurse /nɜrs/ n nars
 old doctor - iti naisigud a doktor ; ti imuna a doktor
 open wide - lukatan a nalawa

outpatient clinic - klinika dagiti pasiente a saan a masapul
 nga agyan iti ospital
 raw /rɔ̃/ adj nalabassit (a karabukod)
 (be) ready /rɛ̃d'ɛ̃/ adj nakasagana
 reason /rɛ̃'zən/ n rason
 reason for visit - rason ti isasarungkar
 receptionist /rɪ'sɛp'shə-nɪst/ n ti agaw-awat iti opisina
 reflexes /rɪ'flɛks'ɪs/ n pl of reflex dagiti di mapakadaan a
 panaggaraw dagiti nadumaduma a paset ti bagi
 register /rɛ̃j'ɪs'tɔ̃r/ v ilista ; irehistro
 return /rɪ'tɔ̃rn/ v agsubli
 Saturday /sɛ̃t'ɔ̃r-dɛ̃;dɛ̃/ n Sabado
 send /sɛ̃nd/ v ibaon ; ipaw-it
 several /sɛ̃v'ɔ̃r-ɔ̃l/ adj sumagmamano
 sex /sɛ̃ks/ n pakailasinan ti lalaki wenno babai
 social security number - numero iti kard (seguro) dagiti tattao
 son /sɔ̃n/ n anak a lalaki
 sore throat /sɔ̃r thrɔ̃t/ n nasakit wenno nasanaang a karabukob
 state /stɛ̃t/ n estado ; ili
 strap /strɛ̃p/ v isappet ; igalot
 street /strɛ̃t/ n kalie
 tap /tɛ̃p/ v sipaten ; tapiken
 temperature /tɛ̃m'pɔ̃r-ɔ̃-chɔ̃r/ n kapudot wenno kalam-ek
 that sounds good - nasayaat dayta (uni)
 ticker /tɪk'ɔ̃r/ n pitik ti puso
 to us - kadakami
 took /tɔ̃k/ v pt of take innala
 town /toun/ n ili
 visited /vɪz'ɪt'ɪd/ v pt of visit simmarungkar
 weeks /wɛ̃ks/ n pl of week dagiti lawas
 weigh /wɛ̃/ v simbangen
 what's wrong - ania kadi ti madi (a mariknam)

zip (zip code) - numero iti tunggal purok wenna distrito

UNIT XIX

BUILDING SHELVES

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagrukod ken pagsasarita maipanggep iti panagrukod.
2. pagsasarita maipanggep iti panagaramid iti estante. Pagsasaritaanyo maipanggep kadagiti pangpatibker ti estante, pangsarapa ti estante, panagbarena ken dagiti pedaso ti kaykayo, dagiti tornilio, ti panangikabil kadagiti estante, ken dadduma pay.
3. panagsaludsod maipanggep ti panagaramid iti estante nga agusar. kadagiti pagsaludsod a sasao nga inusarmo idi kasakbayanna (which, what size, ken dadduma pay.)

Vocabulary/Phrases

bit /bīt/ n pedaso

brackets /brāk'īts/ n pl of bracket dagiti pedaso ti kayo a
pangpatibker kadagiti maipatakder

build /bīld/ v agbangon ; agpatakder

built /bīlt/ v pp of build nagbangon ; nagpatakder

drill /drīl/ v barenaen

easier /ē'zē'ər/ adj comp of easy nalaklaka

end /ēnd/ n murdong ; ungto

exactly /ēg-zākt'lē/ adv apag-isu la unay

floor /flōr/ n suelo ; datar

forty-five degree angle (45° angle) - maysa a kalawa wenno
kadakkel iti rukod

hold /hōld/ v iggaman

in the middle of - ti tengnga iti

length /lēŋkth/ n kaatiddag

living room - salas

mark /märk/ v markaan ; senyalan

method /meth'əd/ n wagas ; pamay-an

not yet - saan pay

perfectly /pūr'fikt'lē/ adv nasayaat unay (awan pagkurkuranganna)

shelves /shēlvz/ n pl of shelf dagiti estante

spruce /sprōs/ n maysa a klase iti kayo wenno tabla

stringers /strīŋ'ərs/ n pl of stringer dagiti kayo a pang-
patibker dagiti estante

supports /s-pōrts/ n pl of support dagiti pagsarapa wenno
pagitag-ay

tape /tāp/ n pagrukod

three-thirty second (3/32) - rukod iti maysa a pedaso a tabla

two-by-two's - kayo a dua a pulgada iti rukod dagiti igidna

using /yōz'īŋ/ v prp of use agus-usar ; ususaren

vertical /vūr'tī-kəl/ adj agpangato

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagiti sumaganad a kasasaad:

1.

Estudiante A Kayatmo ti agaramid ti sumagmamano nga estante. Ni B iti katulongam.

Estudiante B Tultulongam ni A nga agararamid ti sumagmamano nga estante.

Pangngarigan: (Suratan dagiti law-ang.)

A Help me _____.

B Okay, do you want _____?

A Yes. Hold the _____.

B Are you going to _____?

2.

Estudiante A Sika ni Randy. Agararamid kayo ken ni Nancy iti estante. Naisaganamon dagiti tabla. (1 X 8 ti rukod dagiti tabla) Adda napanunotmo a panagaramid kadagiti pagsarapa, ngem saanmo pay laeng a naikeddeng daytoy. Ibagam ken Nancy daytoy a napanunotmo.

Estudiante B Sika ni Nancy. Tultulongam ni Randy. Agpanunotka kadagiti sabali a pamay-an a panagaramid ti estante. Ibagam ken Randy dagiti napanunotmo.

UNIT XX

HOW TO USE THE DISC GRINDER

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. pinagsasarita maipanggep ti panangaramat iti pangkikir (disc grinder): no ania a disso iti kikiren, no ania a pangkikir iti usaren, no ania a kakersang a pangkikir ti usaren, ken dadduma pay.
2. panagdamag kadagiti saludsod maipanggep ti panangaramat iti pangkikir.

Vocabulary/Phrases

- actually /k'chōō-ə'lē/ adv iti pudno
air grinder - pagkikir wenno pagasa nga agusar iti angin
angle /ŋg'qəl/ n anggulo (nagsulyan iti dua nga ugis)
coarse /kōrs/ adj nakersang
degrees /dī-grēs/ n pl of degree dagiti rukod
disc /dīsk/ n nagtitimbukel a banag
disc grinder - nagtitimbukel a banag nga usaren a pagasa
edge /ēj/ n igid
electric grinder - pagkikir wenno pagasa nga agusar iti angin
flat /flāt/ adj patad ; padapada
grits /grīts/ n pl of grit kinakersang dagiti pagasa
it get's used up - maibus wenno mausar amin
paint /pānt/ n pinta
picking and filing - panagmartilio ken panagkikir
pretty steep, pretty flat - nasang-at ken patad bassit
rather than - nga adadda ngem
(a) real high priced quality job - pudno a nangina ken nasayaat
nga aramid wenno trabaho
remove /rī-mōv/ v ikkaten
removing /rī-mōv'ŋg/ n gerund panangikikat
R.P.M. (revolutions per minute) - panagtayyek iti uneg ti maysa
a minuto
sander /sānd'ər/ n usaren a pagliha
smoothing /smōth'ən'ŋg/ n gerund panangpalamuyot
smoothing /smōth'ŋg/ v pakinisen ; palamuyoten
steep /stēp/ adj nasang-at
that depends on - sigun dayta iti
trim /trīm/ v pagpadaen ; urnosen
you guys (informal) - dakayo a tattao (wenno lallaki)

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

1. Saludsoden iti sabali nga estudiante wenno iti maestram:

	no usarem iti pagkikir a de-kuriente.	
	no ania nga anggulo iti panangiggemmo iti pagkikir.	
	no kasano iti panangpalamuyot iti landok.	
	no kasano iti panangikkat iti lati.	

2. Saludsoden iti maestram
	no ania a kersang ti pagkikir	
	nga usaren para iti	
	no ania a pagkikir ti usaren	
	para iti	

	napino a panagliha iti landok.	
	panangikkat iti lati.	
	dakkel a disso nga aglatlati.	
	bassit a disso.	

UNIT XXI
GETTING THE CAR FIXED

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. pagsasarita maipanggep kadagiti parikut iti makina ti lugan.
2. panangusar kadagiti naisangsangayan a sasao maipapan ti lugan ken panagmekaniko: plugs, points, condenser, rotor, distributor, carburetor, timing light, ken dadduma pay. (Kitaen dagiti kaiyulogan dagitoy a sasao kadagiti sumaganad a panid.)
3. panakisinnarak iti sabali a tao (kas ti mekaniko) a mapan agpasimpa iti lugan tapno sumayaat ti panagtarayna.

Vocabulary/Phrases

- adjust /ə-jŭst/ v ipag-isu ; ibagay
advantage /əd-vān'tij/ n gundaway ; paggundawayan ; pagimbagan
bring it in - iyeg dito ; ipan idia
carburetor /kār'bō-rē'tər/ n karburador
condenser /kən-dēns'ər/ n parte iti motor ti lugan a mangtipon
kadagiti pigsa iti kuriente nga mangpaandar iti lugan
come to - agbalin nga/a
cost /kōst/ v patgan
distributor /dīs-trīb'yō-tər/ n parte iti motor ti lugan nga
agiwarwaras ti pigsa ti kuriente ti spark plugs
distributor cap - kalub ti distributor
fifteen bucks (\$15) - sangapulo ket lima a dolyar
fix /fiks/ v tarimaanen ; simpaen
go wrong - madadael ; agmadi
hard /hārd/ adj narigat
having /hāv'ɪŋ/ v prp of have adda ; masapul
It's running very rough. - Daytoy ket aganandar a saan a nasayud.
labor /lā'bər/ n aramid ; trabaho
lately /lēt'lē/ adv nabiit pay ; itay laeng ; di-unay nabayag
lube /lūb/ n lana
mechanic /mī-km'ik/ n mekaniko (nalaing maipapan ti makina)
neighborhood /nē'bər-hūd/ n dagiti karruba wenno asideg
ti pagtaengan
parts /pārts/ n pl of part paspaset ; parte
pick it up - magatang wenno gumatang iti
point gap gauge - rimienta a mausar a mangsimpa kadagiti
makina wenno motor ti lugan
points /points/ n pl of point parte iti motor a masapul nga
agdekket tapno agandar ken agtaray ti lugan
probably not - mabalina saan
repairs /rē-pārs/ n pl of repair panagtarimaan

replace /rɪˈplʌs/ v sukatan
 rotor /rɒˈtɔr/ n ti agtaytayyek a parte iti motor ti lugan
 service /sɜrˈvɪs/ n panagserbi ; panagpaay (panangtarimaan ken
 panangsimpa dagiti motor wenno makina ti lugan)
 service station - ti pagpatarimaan ken pagpagasolinaan ti lugan
 set /sɛt/ v isimpa ; iyumang ; ikabil
 socket wrenches - liabe (rimienta)
 starting /stɔrtˈɪŋ/ n gerund panagandar
 starts /stɔrts/ v 3rd per sing agandar
 stupid /st/y/ɒˈpɪd/ adj nakuneng ; nanengneng
 sure will - pudno
 take care of that - makaammo (manggaywan) kadayta
 The distributor wires are shot. - Dagiti barut ti distributor
 ket naserraan.
 timing light - maysa a rimienta a mausar a pangsimpa kadagiti
 motor ti lugan
 trouble /trʌbˈəl/ n dadael ti lugan
 tune-up /t/y/ʊnˈʊp/ n panangtarimaan iti makina ti lugan
 tapno sumayaat iti panagandar ken panagtarayna
 What year and make is your car? - Ania a taw-en ken modelo
 iti kotsem?

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagiti sumaganad a kasasaad:

1.

Estudiante A

Sika ni Randy. Aida maysa a banag a
 madi iti kotsem, ngem saanmo a sigurado
 no ania daytoy. Awagam iti talier nga
 agkiddaw iti balakad.

Estudiante B Maysaka a mekaniko iti talier nga inawagan ni Randy. Balakadam isuna.

2.

Estudiante A Sika ni Randy. Dagiti prenom ket agguyod. Iti kotsem ket aggalis. Nadi dagiti ligaymo. Masapul a pagpadaen dagiti ligaymo. Agububo iti paset a mangpalamiis iti motor ti kotsem. Iti bomba ti danum ket nadadael.

Estudiante B Sika iti mekaniko. Simpaem nga ipagisu iti premo. Sukatam ti kluts. Lakoam ni A ti baro a ligay. Simpaem a pagpadaen dagiti ligay. Sullatam ti agububo nga abut. Sukatam ti bomba ti danum.

3.

Estudiante A Ibagbagam ti mekaniko dagiti dadael ti kotsem.

Estudiante B Sika iti mekaniko. Saludsodem ni A maipanggep iti kotiena, kas iti: Agsarde-sardeng kadi ti makinana? Narigat kadi nga agandar? Saan kadi a nasayud iti panagtarayna? Sabali kadi ti pagturonan dagiti prenona?

UNIT XXII

GOING TO THE POST OFFICE

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panakisarita iti eskribiente ti pagibusonan maipanggep kadagiti nadumaduma a banbanag: panaggatang kadagiti selio, panagibuson iti pakete, panaggatang ti kuarta (tseke) nga ipawit babaen ti korreo, panangiseguro kadagiti pakete, ken dadduma pay.
2. panakisarita iti maestra maipanggep kadagiti dadduma a serbisio nga idaton iti pagibusonan.

Vocabulary/Phrases

additional /ə-dīsh'ən'əl/ adj mayon

Air Parcel Post - dadakkel a pakete a maipaw-it babaen ti
eroplano

Anything else ? - Adda kadi pay? ; Ania kadi pay?

attached /ə-tāchd'/ v passive naitipon ; naikadua

(a) book of (13c) stamps - maysa a libreta dagiti selyo a
a sagsangapulo ket tallo a sentabos

cash /kāsh/ v ipasukat wenno ipasupli iti tseke a kuarta

certified mail /sūr'tē-ffd māl/ n surat nga adda pangpanek-
nekan a naawat wenno saan

charge /chāj/ n bayad

cheap /chēp/ adj nalaka (ti pateгна)

class /klās/ n kita ; klase

countries /kūn'trēs/ n pl of country dagiti pagilyan

delivery /dī-līv'p'r'ē/ n panangited (dagiti surat)

first class - maysa a wagas a panangipaw-it ti surat

insure /īn-shōōr/ v ipaseguro ; agiseguro

insured /īn'shōōrd/ v passive nakaseguro ; naiseguro

money order /mūn'ē ōr'dər/ n kuarta (tseke) nga ipaw-it
babaen ti korreo ; hiro postal

package /pāk'Yj/ n pakete

parcel post - pakete a maipaw-it

pardon me! - dispensarrenak!

pay cash - agbayad ti kuarta

photostat copy /fō'tē-stāt' kōp'ē/ n kopia a nailadawan (babaen
iti makina)

pound /pound/ (lb.) n libra

priority mail /prī'p-rē'tē māl/ n pakete wenno surat a maipaw-
it babaen iti eroplano

proof /prōf/ n pangpaneknek

property deeds /prōp'ēr-tē dēds/ n kasuratan dagiti kukua

rates /rēts/ n pl of rate pateg ; bayad
 rate subject to change - ti bayad ket mabalin a masukatan wenno
 mabalin nga agbaliw
 receipt /rĭ-sēt/ n resibo
 registered mail - surat a nakarehistro
 stamps /stāmps/ n pl of stamp selselyo
 transfer point - lugar a pagiyakaran dagiti sursurat ken pak-
 pakete
 weigh /wē/ v simbangan
 within the U.S.A. - iti laeng uneg wenno yan ti U.S.A.
 you're welcome - awan aniamanna

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

1. Saludsoden ti sabali nga estudiante no ania iti
 maestram
 return receipt.
 certified mail.
 special delivery.
 special handling.
2. Kayatmo nga ammuen no mano ti magastom nga agipaw-it
 iti pakete para iti maysa a tao iti nakayanakam a daga.
 Saludsodem iti maestram.
3. Kayatmo nga ammuen iti pagsabalian ti sertipiko ken
 rehistro a surat. Saludsodem iti maestram.

UNIT XXIII

EMERGENCY

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagtelepono iti 911 a para sungbat kadagiti darikmat a napasamak ken panangibaga a daras kenkuana no kasano ti kita daytoy darikmat a napasamak.
2. pinagsasarita maipanggep kadagiti darikmat a napasamak kenka.

Vocabulary/Phrases

- accident /'æksə-dənt/ n di napadaan a naaramid ; karkarna a
napasamak
- ambulance /'æmbyʊ-ləns/ n ambulansia ; lugan dagiti maipan
iti ospital
- answer /'ænsər/ v sumungbat
- at your place - dita balaymo
- auto /'ɔ:tō/ n lugan ; kotie
- badly /'bæd'li/ adv dakes
- beach /bi:tʃ/ n igid ti baybay
- breathing /'brɛθ'ɪŋ/ v prp of breath umanganges ; aganganges
- bruises /'bru:z'ɪs/ n pl of bruise dagiti dunor ; pasa
- bumped /'bʌmpd'/ v pt of bump nadungpar ; nabangga
- burning /'bɜ:n'ɪŋ/ v prp of burn maururam ; mapupuruan
- car /kɑ:r/ n kotie
- coming /'kʌm'ɪŋ/ v prp of come umay ; sumunggad
- connect /kə-'nɛkt'/ v isilpo
- cuts /kʌts/ n pl of cut dagiti sugsugat ; iwa ; gasgas
- dispatcher /dɪs-pætʃ'ər/ n ti agipadamag wenno agiyeg kadagiti
dandamag wenno mensahe
- do not go back into - saan nga agsubli iti uneg ti
- drowned /'draʊnd'/ v pt of drown nalmes
- emergency /'ɛ-mɜ: 'jən-sɪ/ n darikmat a napasamak ; narikut
a pakasapulan
- engines /'ɛn'jɛns/ n pl of engine dagiti lugan ti bombero
- few /fyʊ/ adj manmano ; bassit
- fire /fɪr/ n uram ; apuy
- fire department - benneg dagiti mangsalaknib ti uram
- giving /'gɪv'ɪŋ/ v prp of give mangmangted
- guy /gɪ/ n tao (lalaki)
- high surf - nangato wenno dakkal a dalluyon
- hit /hɪt/ v dungparen

hold on - aguray ti mabiit
 hurry /hūr'ē/ v agdaras ; agpardas
 I'll give you the fire department. - Itedko kenka (babaen iti telepono) ti benneg dagiti mangsalaknib ti uram.
 immediately /Y-mē'dē-Yt'lē/ adv dagus ; itan
 involved /In-vōlvd/ v pt of involve nairaman
 island /I'lōnd/ n isla ; puro
 knocked unconscious - naawanan puot gapu iti pannakapang-or
 wenno panakaitupa
 lifeguard /lIf'gārd/ n tagasalbar dagiti malmes
 mine /mIn/ pron kukuak ; para kaniak
 mouth-to-mouth - pangispal iti biag babaen iti panaganges iti
 bibig wenno ngiwat ti nalmes a tao
 north /nōrth/ n amianan
 officer /ō'fī-sər/ n polisia
 (is) on fire - maururam ; mapupuuran
 on their way - addadan iti dalan ; umaydan wenno agpapandan
 operators /ōp'e-rā'tərs/ n pl of operator dagiti agsung-
 sungbat dagiti telepono
 outside /out'sīd/ prep luar
 patrolman /pə-trōl'mən/ n polisia
 phone /fōn/ n telepono
 police /pə-lēs'/ n polisia
 ran /rān/ v pt of run nagtaray ; timmaray
 relative /rēl'ə-tīv/ n kabagyan
 (the) rest of us - dagiti sabali wenno natidda kadatayo
 right now - itattan ; itan
 road /rōd/ n dalan ; pagnaan ; kalsada
 save /sēv/ v isalakan
 shore /shōr/ n igid ti baybay
 smashed /smāshd'/ v pt of smash naburak ; nadungpar
 spell /spēl/ v iletraan ti sao
 spread /sprēd/ v iwaras

spreading /sprɛd'ɪŋ/ v prp of spread iwarwaras
 squad cars /skwɔd kɛrs/ n pl of squad car dagiti lugan ti
 polisia nga agsapsapul kadagiti tao a maisalaknib
 swallowed /swɔ'ldɔd/ v pt of swallow naalimon ; natilmon;
 nakainom
 swimming /swɪm'ɪŋ/ v prp of swim aglanglangoy
 switches /swɪtʃ'ɪs/ v 3rd per sing iyalis
 tailended /tɛɪ-ɛnd'ɪd/ v passive sinurot (ti lugan) nga
 asideg unay
 telephone booth - linong nga ayan ti telepono
 This guy smashed into me. - Dinungparnak ti daytoy a lalaki.
 too much - adu unay
 try /trɪ/ v padasen
 trying /trɪ'ɪŋ/ v prp of try padpadasen
 until somebody arrive - agingga't adda tao a sumangpet
 water /wɔ'tɔr/ n danum
 while /hwɪl/ conj idinto ta

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden ti sumaganad a kasasaad:

1.

Estudiante A	Iti gayyemmo ket naala ti nadawel a pigsa iti dalluyon idia Waimea Beach. Awagam iti 911.
--------------	---

Estudiante B	Sika iti para sungbat ti telepono a 911.
--------------	---

UNIT XXIV

APPLYING AND CUTTING PLASTIC FILLER

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panagdamag ken panagsungbat kadagiti saludsod maipanggep ti panangusar kadagiti para tapal (plastic filler).

Vocabulary/Phrases

- apply /ə-plɪ/ v ipakat ; ikabil
applying /ə-plɪ'ɪŋ/ n gerund panangipakat ; panangikabil
correct /kə-rɛkt/ adj pudno ; husto
crosswise /krɔs'wɪz/ adv agkuros ; agsupiat
cutting /kʌt'ɪŋ/ n gerund panangiwa
filler /fɪl'ɜr/ n pagtapal ; pasta
finer /fɪn'ɜr/ adj comp of fine napinpino ngen
formula /fɔr'myʌ-lə/ n pormula
harden /hɑrd'n/ v tumangken ; mamagaan
hardener /hɑrd'n'ɜr/ n banag a pangpatangken
in circles - aglikmot ; aglawlaw
knead /nɛd/ v masaen
matter /mæt'ɜr/ n banag ; linaon
mix /mɪks/ v ilaok
mixing /mɪks'ɪŋ/ n gerund panangilaok
mostly /mɔst'lɪ/ adv kaaduan
points /poɪnts/ n pl of point dagiti kasapulan a kapanunotan
squeeze out a small ribbon - mangpekkel ti bassit (a banag)
stick /stɪk/ v ipigket ; idekkt
streaks /streɪks/ n pl of streak garit ; piltak
stuff /stʌf/ n banag
The more you try the better yet. - Nasaysayaat no adadu ti
panangpadasmo.
tricky /trɪk'ɪ/ adj nasikap
until /ʊn-tɪl/ conj inggana

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

1. Saludsoden ti sabali nga estudiante wenno ti maestram:

no kasano ti panangkikirmo iti pasta wenno tapal. no kasano ti pananglaokmo iti pasta wenno tapal. no kasano ti kaadu a pangpatangken ti masapul nga usarem. no kasano ti panaglaokmo ti pagtapal. no kasano ti panangkikirmo iti pasta.

2. Adda maysa a disso a pastaam ti aglawlaw ti trangka iti ruangan ti lugan. Adu dagiti bungkongna. Saludsoden ti maestram no kasano ti agikabil ken agkikir ti pasta.
3. Saludsoden ti maestram wenno ti sabali nga estudiante no kasano nga usaren ti "featheredger": no kasano nga isilpo iti papel-de-liha, no ania a kersang ti usaren, ken no ania a garaw iti panagliha.

UNIT XXV
THE TRAFFIC TICKET

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panakisarita iti polisia a nangpasardeng kenka gapu iti panagsalungasingmo iti trapiko.
2. panakisarita iti eskribiente idiy Buro kadagiti Panagsalungasing ti Trapiko maipanggep ti panagbayad iti tiket.
3. panagdamag ken panagsungbat kadagiti saludsod maipanggep ti ipapan ti korte a makisarita iti hues maipanggep ti tiketmo.

Vocabulary/Phrases

aware /ə-wēr/ adj siaalibtag ; siaamco
break the law - agsalungasing iti linteg
broke /brōk/ v pt of break nagsalungasing
confused /kən-fyōōzd/ adj nariribuk
contest /kōn'tēst/ v agsalip ; agrisiris
curb /kūrb/ n igid ti bangketa
fine /fīn/ n multa
far right lane - ti akin-kanawan unay a dalan
go to court - mapan iti husgado
guilty /gīl'tē/ adj nagbasol
illegal /ī-lē'gəl/ adj di mayanatup iti linteg ;
 maisupiyat iti linteg
instead of - iti saad ti
interpreter /īn-tūr'prīt'ər/ n mangipatpatarus ; mangyulug
judge /jūj/ n hues
lane /lān/ n pagnaan ; dalan
law /lō/ n linteg
license /lī'səns/ n lisensia
meters /mē'tərs/ n pl of meter dagiti metro
plead /plēd/ v agpakaasi ; umasog ; agdawat
policeman /pō-lēs'mən/ n polisia
record /rēk'ərd/ n ti naisurat ; rekord
traffic ticket - tiket iti panagsalungasing iti linteg ti
 trapiko
Traffic Violations Bureau - Buro ti Panagsalungasing
 iti linteg ti trapiko
you're supposed to turn from.. - masapul a nagsikkoka manipud
 idiay..

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagiti sumaganad a kasasaad:

1.

Estudiante A Ni A ket maysa a polisia. Pinag-sardengna ni B a nagtartarus iti nalabaga a silaw ti trapiko. Ibaga ni A kenni B no ania iti madi nga inaramidna ken ikkanna ni B iti tiket.

Estudiante B Ni B ket nagtarus iti nalabaga a silaw ti trapiko. Nagsukat iti silaw ti nalabaga manipud amarilio kasakbayan ti panagtarusna iti kalsada. Impagarup ni B nga iti amarilio a silaw ket agbayag pay bassit.

2.

Estudiante A Ni A ket maysa nga eskribiente iti Buro ti Panagsalungasing iti Linteg ti Trapiko. Mapan ni B nga adda tiketna. Sungbatan ni A dagiti saludsod ni B.

Estudiante B Makisarsarita ni B iti eskribiente ti Buro ti Panagsalungasing iti Linteg ti Trapiko. Damdamagen ni B no mano ti bayad iti tiket, no masapul a mapan isuna iti korte, no ania ti mapasamak no awatenna a nagbasol isuna wenno saan, ken dadduma pay.

UNIT XXVI
GOING TO THE LIBRARY

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. panangusar iti pagbasaan ti libro (library), panangiruar kadagiti buloden a libro, ken panangbulod a saan a panangatang kadagiti libro.
2. panakisarita iti agimaton ti pagbasaan maipanggep ti panangbulod kadagiti libro, panangsapul kadagiti kayat a libro iti katalogo a kard, ken dadduma pay.

Vocabulary/Phrases

- author /ð'thər/ n mannurat ; nangsurat
autobody /ð'ta'bɒd'ɪ/ n bagi wenna balangkas dagiti lugan
auto mechanic /ð'tɔ mɪ-kæn'ɪk/ n maipapan iti panagmekaniko
kadagiti makina iti lugan
books /bʊks/ n pl of book dagiti libro ; pagbasaan
borrow /bɒr'ɔ/ v buloden
call number /kɔl nʊm'bər/ n numero dagiti libro a mabulod
iti pagbasaan
card catalog /kɑrd kæt'l-ɔg/ n katalogo dagiti kard iti libro
check a book out - mangiruar ken bumulod iti libro manipud iti
pagbasaan
choose /tʃʊz/ v agpili
fines /fɪns/ n pl of fine dagiti multa
front desk - ti lamisaan a pagbulodan dagiti libro
has books on just about anything - adda dagiti libro ti uray
ania a banbanag
idea /ɪ-dē'ə/ n kapanunutan ; balabala
late books - dagiti libro a di naisubli iti husto a tiempo
librarian /lɪ-brɛr'ɪ-ən/ n ti agimaton iti nakaipenpenan
dagiti pagbasaan ken liblibro
library /lɪ-brɛr'ɪ/ n penpen dagiti libro ken pagbasaan
library book - libro a binulod iti pagbasaan
listed under - nailista iti
lose /lɔz/ v mapukaw
magazines /mæg'ə-zēns/ n pl of magazine warnakan dagiti
sapasap a babasaen
mean /mēn/ v kaipapanan ; kayat a sawen
pay /pæ/ v agbayad
public library - pagbasaan dagiti umili wenna publiko
repair /rɪ-pær/ v tarimaanen
showing /shɔ'ɪŋ/ v prp of show ipakpakita ; iparparang

some /sʊm/ adj sumagmamano
 stacks /stæks/ n pl of stack dagiti penpen
 state I.D. (Identification Card) - kard a pagilasinan ti
 kinatao
 stop by - agsardeng wenno dumagas
 subject /sʊb'jɛkt/ n topiko ; banag nga ammirisen
 that's a good idea - nasayaat a kapanunutan dayta
 title /tɪt'l/ n paulo ; titulo
 won't (will not) /wɒnt'/ v saan ; madi

Miscellaneous Translations

Tr1 (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagiti sumaganad a kasasaad. Dawaten dagiti kard
 manipud iti maestram no kasapulam dagitoy.

1.

Estudiante A Ni A ket maysa nga agimatmaton iti
 pagbasaan. Umasideg ni B nga agdamag
 kenkuana maipanggep iti panagbulod
 kadagiti libro, panagsapul kadagiti
 libro iti katalogo dagiti kard ken iti
 estante, ken dadduma pay.

Estudiante B Agdamag ni B kadagiti sumagmamano a
 saludsod maipanggep iti pagbasaan.

2. Mapanka iti pagbasaan a kaduam iti maestram. Damagem
 ti agimatmaton iti pagbasaan kadagiti saludsod nga
 inasaasmo iti daytoy a leksion.

UNIT XXVII
THE JOB INTERVIEW

PREVIEW

Iti daytoy a paset, asaasem dagiti:

1. pagsasarita maipanggep ti panagsagana a mapan makisarita iti mangmangted ti pagsaadan, panagaramid iti ababa a surat maipanggep ti adal ken kasanayan, panagaramid iti pangyuna a surat, ken dadduma pay.
2. ipapan panakisarita iti mangmangted ti pagsaadan.
3. panangsungbat kadagiti saludsod iti mangmangted ti pagsaadan.

Vocabulary/Phrases

- absent /əb'sənt/ adj saan a tumaripnong ; awan
application /əp'li-kā'shən/ n panagsapul wenno panagkiddaw
ti pagsaadan
asset /əs'et'/ n nasayaat ken napateg a kita ti maysa a tao
assisted /ə-sist'ɪd/ v pt of assist tinulongan ; binadangan
at a glance - iti maysa a panangmingming ; iti apag-sirpat
attended /ə-tēnd'ɪd/ v pt of attend timmaripnong ; nagatendar
bus boy /būs boi/ n katulongan dagiti serbidor iti restawran
business-like /bɪz'nɪs-lɪk/ adj maipapan iti pagsapulan wenno
pangngedan
cousin /kūz'ən/ n kasinsin
cover letter /kūv'ər lēt'ər/ n ababa ken natarus a surat
diploma /dɪ-plō'mə/ n diploma ; sertipiko
directions /dɪ-rēk'shəns/ n pl of direction bilbilin
dishwasher /dɪʃ'wɔʃh'ər/ n taga-ugas dagiti pinggan
education /ēd'j-ō-kā'shən/ n ti inadal ; nagadalan
employer /ēm-ploi'ər/ n agikabkabil ti saad ; ti akinkua
ti pagtrabahuan wenno ti agpatrabaho
employment history - pakasaritaan maipanggep ti pagsaadan ;
dagiti napalabas wenno imununa a trabaho wenno saad
feeling /fēl'ɪŋ/ n rikna
headliners /hēd'ɪn'ərz/ n pl of headliner dagiti abbong iti
akinuneg a bubongan iti lugan
in advance - iyuna
include /ɪn'klɔd/ v iraman ; ikadua
interiors /ɪn-tɪr'ər-ər/ n pl of interior ti akinuneg ; uneg
jeep /jēp/ n (maysa a kita iti) lugan
maintenance /mān'tē-nəns/ n panangtengngel ; panangtaripato
math. (mathematics) /mæθ'ə-mæt'ɪks/ n sirib ti panagbilang
ken panagkuenta
military /mɪl'ə-tēr'ē/ adj militar ; iti hukbo

motor pool /mō'tar pōōl/ n garahe ti lugan
 ought to - masapul a/nga..
 paint booth /pānt bōōth/ n lugar wenno puesto a pagpintaan
 panels /pān'als/ n pl of panel dagiti paset dagiti balangkas
 ken bagi ti lugan
 priming /prīm'īng/ n ti umuna a panagpinta
 recommend /rēk'ə-mēnd'/ v ikalikagum ; irekomendar
 refinishing /rī-fīn'īsh'īng/ n panangbaliw wenno panangsukat
 ti maudi a pinta iti lugan
 re-set tables - urnosen (manen) dagiti lamisaan
 résumé /rēz'ōō-mā'/ n ababa ken natarus a surat maipapan
 ti nagadalan, kapadasan ken pagsaadan iti maysa a
 tao
 rugs /rŭgs/ n pl of rug dagiti pirgis ti luplupot a pagdalus
 ken pagpunas
 rust removal - panagikkat dagiti lati
 sample /sām'pəl/ n pangngarigan
 satisfaction /sāt'īs-fāk'shon/ n pannakapaneknek ; paneknek
 science /sī'əns/ n siensia
 spot repairs - panangtarimaan kadagiti babassit laeng a disso
 take a look - kitaen
 technical /tēk'nī-kəl/ adj tekniko
 To Whom It May Concern - Iti siasino man a maseknan
 trainee /trān'ē/ n ti agsansanay wenno agsursuro
 trucks /trŭks/ n pl of truck dagiti bagon (lugan)
 Tues. (Tuesday) /t/y/ōōz'dē;dā/ n Martes
 type /tīp/ v imakinilia
 useful /yōōz'fəl/ adj kasapulan ; adu't pakasapulan
 uses /yōōz'īs/ n pl of use dagiti pakaaramatan ; pagserbian
 vehicle /vē'ī-kəl/ n lugan
 vocational /vō-kā'shon'əl/ adj panagaramid
 Wed. (Wednesday) /wēnz'dē;dā/ n Mierkoles
 welding torch /wēld'īng tōrch/ n apuy a paglanang

Miscellaneous Translations

Trl (REVIEW EXERCISES)

Aramiden dagiti sumaganad a kasasaad:

1. Iti maestram ti tagapagsaludsod. Sika iti agdaw-dawat ti saad. Damagem ti maestram kadagiti sumagmamano a saludsod.
 - a. Bayadanyo kadi iti seguro ti panagpaagas no masakit dagiti trabahadoryo?
 - b. Adda kadi klienteyo a Koreano/Hapon/Bietnames/Pilipino? Mabalinnak ti agsao iti _____.
 - c. Mano kadi dagiti trabahadoryo nga adu't padasna?
 - d. Kasano ti kabayag iti panakaipangato iti saad?
 - e. Mano kadi dagiti trabahadoryo a mangrugrugi wenno agdadamo?
2. Iti estudiante A ti tagapagsaludsod. Iti estudiante B ti agdawdawat iti saad.

Dagiti Saludsod ni Estudiante A

1. Ania a kita ti trabaho a panagtarimaan ti lugan a napadasmon?
2. Kasano iti panaggustom ti panagtrabaho kadagiti landok?
3. Kayatmo kadi ti agtrabaho kadagiti pagtapal ken pinta?
4. Apay a kayatmo ti agtrabaho ditoy?
5. Mano iti tangdan wenno sueldo iti namnamaem a masapulan?
6. Pinanpanunotmo kadin iti agpatakder iti kabukbukod-am a negosyo?

Dagiti Sungbat ni Estudiante B

Ni B iti makaammo nga agsungbat kadagitoy.